

309463

ప్రతిదినము ప్రకటింపబడును

VOL. 2.

సంపుటము. ౨.

చెన్న పట్టణము 4915 సం॥ ఏప్రిల్ నెల 28 వ తేది బుధవారము

రాక్షసనామ సంవత్సర ఆది కృత శ్రావణ మాస శుద్ధ చతుర్థి తిథి

No. 24

సంచిక ౨౪

Bhide & Sons, Sangli (Bombay Presidency)
Manufacturers of Improved
Ground Nut Decorticator or opener.
వేరుశనగలను ఒలుచు

నూతనాభివృద్ధి నొందిన యంత్రము

వేరుశనగ కామలను పగులగొట్టి లోపలిపప్పును నలగకుండ తీయటకు యంత్రము నిర్మింపబడినది.

గుంతకల్లు, గుత్తి, కడప, ఆవోనీ, హిందూ పురము, సేలం, ప్రొద్దుటూరు, యర్రగుంట్ల, కడిరి, కొండాపురము, మొదలగు చోట్ల ఈయంత్రములు ఉపయోగములో నున్నవి.

చక్కగా పనిచేయకలిగినది. ధరలు చౌక. సన్నిత ఫిరలవట్టిక కోరికవారికి పంపబడును.

బైడే అండు సన్స్,

సాంగ్లి - బొంబాయి రాజధాని.

మాయొక్క-జగమెరిగినమందులు.

మావలెకిరుడై జిప్టివర్గినరో.

ఫాస్టేట్టు :—మొదనునకును నరములకును బలము గలిగించు మంచిమందు. ధాతువుష్టినిచ్చి బలపరచును. వెల రు. 2-0-0

వేకింగు పోస్టేజి ప్రశ్నోకము.

మాయొక్క హాయిరుడై.

కొన్ని నిమిషములలో తల్లని వెంట్రుకలను నల్లని నలుపుగా మార్చి ముసలివానిని యువకునిగా జేయును. మార్కెటులో దొరుక గల వాటిలో ప్రశస్తమయినది. వెల రు. 1-0-0.

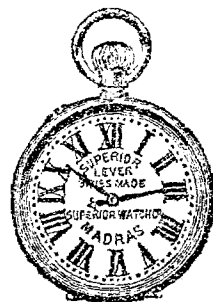
శ్రీ కృష్ణ బ్రదర్స్,

కమిస్సు (డగ్గిస్టు & ఆఫీషియల్స్.
328 తిరువెట్టిపేటి, మదరాసు.

సుపీరియరు లీవరు జ్యూయల్స్ వాచ్.

గొలుసుతో సహా ధర రు 3-0-0. పోస్టేజి 0-4-0.

దీనికి 5 సంవత్సరముల గ్యారంటీ గలదు.

ఈగడియారము డబ్బులుమీద మా కంపెనీ పేరు ఎల్లవిధానాల్లో ముద్రింపబడియుండును. ఇది చూడకందమై తలభీగమును, డబ్బు ఫ్రాఫ్ అను గ్లాసు దోమనుగలిగి మొరటుపనులకు దగియుండును. వెల్లెమాత లోభాగమున గ్యారంటీ చీటి ఆతింపించియుండును. సీమనుండి మాకై తయారుచేయబడినది. కాన నెవరియొద్దనుజిక్కదు.

ఒతిరొక్కరును తీయుదురను తలంపుతో తక్షణమే వెలనుంచి మి. కచాల కాలము పనిచేయునట్టి, స్వల్ప ధరగల గడియార మిదియొకటియేయని యనుభవంబున దెలియును. ఇది కలకత్తా గడియారములు ఖర్చయి యోగ్యతాప్రతిమల నందియున్నవి. ఒకటి తెప్పించి చూడుడు.

సుపీరియర్ వాచ్ కంపెనీ,

పోస్టుబాక్సు నెం 167, మద్రాసు.

ప్రపంచ చరిత్ర.

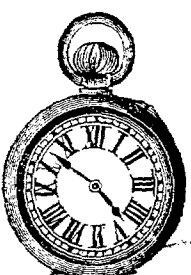
ఇదివరకు రెండు సంచికలు వెలువడినవి.

ఇం దన్ని పేజీముల చరిత్రయు సులభముగు భాషలో తగిన పటములతో కథలవలెవర్ణిత మగును. చందాపద్ధతి సంవత్సరమునకు రమారమి 600 పుటలు) 6 సంచికలు, చందా రు. 2-0-0. (పోస్టేజితో సహా) ప్రవేశ దునుము లేదు. సంవత్సరముచందా ముందుగ స్వీకరింపబడును.

కలమువారు: - గా. హరిసర్వోత్తమరావు, ఎం. ఏ.

చింతాడిపేట, మదరాసు అని ప్రాయము.

రాక్షసనామ సం॥ బహుమతి.

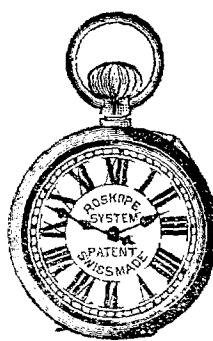

యిదివరకు వెల్లెవరెండు కమ్మునుండిన పాకెట్ గడియారమును యాసంవత్సర భూమితికై ఈ మాసాంతములోక గొనువారికి 1-12-0లకునిచ్చెదము త్వర పడుడు. వి. పి. ఖమ్మలు పేరు.

రాష్ట్రకోస్ లీవరు

జ్యూవెల్స్ గడియారము.

గ్యారంటీ 5 సం॥ లు ఇక్క బడును. గొలుసుతో ధర 2-4-0 ఇది మొరటుపని కుపయోగమైనది. రెండు ప్రక్కలను అద్దిముగలదు. చుక్కముల ప్రతి రంధ్రములకు కెంపులు చెక్కియుండును. వేరేల ఈలాటి గడియారము ఇంతతక్కువ ధరకు దొరకదు. దీనికి సమముగునవిఇంకా కలిగలేదు.

ఎం. యం స్వామి అండు కంపెనీ,

44 నంబులయ్యవపేటి, మదరాసు

యుద్ధ చరిత్రము

సంవత్సరాదినంచిక!

జి.జి.

సంవత్సరాదినంచిక!

ఆంధ్రప్రతికయొక్క ఆరవసంవత్సరాదినంచిక సిద్ధమగుచున్నది. ఆసంచికయందు విద్యావంతులైన యాంధ్రమహాజనులచే వ్రాయబడిన నిర్బంధ నైస్యసేవ, ప్రాచీనప్రతీతి, దేశ చరిత్ర, నవలలు, సంగీతము, సంస్కరణము, హీనజాత్యుద్ధరణము, యోగనిద్ర, ధీరాధాన, మహాన్యుడు, ఈశ్వరమీమాంస, రణగీతములు మొదలగు వివిధములైన వ్యాసములును, ఆంధ్ర మహాజనుల చిత్రపటములును పూర్వమువలె ప్రచురింపబడును. అంతయును కలవరపరచుచున్న మహాసంగ్రహచరిత్రము సముత మిగ్గిందివిషయములతో ముద్రింపబడుచున్నది:-

1. జర్మనీ, ఫ్రాన్సు, రష్యా, ఇంగ్లాండు, ఆస్ట్రీయా, తుర్కీ మొదలగు రాజ్యముల చరిత్రములు పటములు; 2. యుద్ధమునకు ప్రత్యక్ష కారణములు పోక్ష కారణములు; 3. యుద్ధ పూర్వాములు, వాటిపటములు; 4. భిక్ష రాజ్యముల నైస్యబలము, నాకాబలము, విచారణలము వాటిపటములు; 5. దుర్భల్య నిర్మాణము వాటిపటములు; 6. నానారాజ్యముల నైస్యముల ఫిరంగుల పటములు; 7. రాజుల సేనాధ్యక్షుల మంత్రుల నాకాధ్యక్షుల పటములు; 8. యుద్ధప్రదేశముల యుద్ధసామగ్రిల పటములు; 9. యుద్ధమునకు సంబంధించిన వివిధవిషయములను దెలుపు 400 పటములు దీనియందు బ్రచురింపబడి యాంధ్రప్రచురణములం దపూర్వముగ నూడగలదు. సెప్టెంబర్ 300 పుటలకు మించియుండును. రాక్షసనామ సంవత్సర పంచాంగము రంగులపటములు కీర్తిశేషులైన లోకమాన్య గోపాలకృష్ణ గోఖలేగారి రంగులపటమును చేర్చబడియున్నది. ఇంత వ్యయముచేసి ముద్రింపబడినను,

ఆంధ్రదినపత్రిక సంవత్సర చందాదారులకు	వెల	0	8	0
" అర్ధసంవత్సర "	"	0	12	0
ఆంధ్రవారపత్రిక సంవత్సర దినపత్రిక తిమాసముల చందాదారులకు	"	1	0	0
ఇతరులకు	"	2	0	0

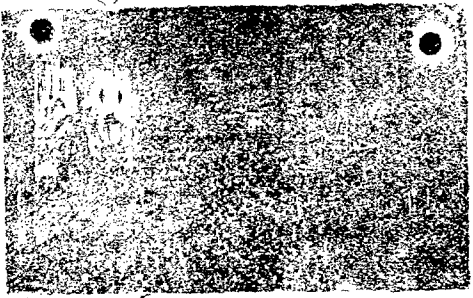
పోస్టుఖర్చులు వేరుగ వసూలుచేయబడును.

యుద్ధచరిత్రసంచికను బడయిగోరువా రిప్పటినుండియును (చందాదారులను కానివారును) దరఖాస్తులను బంపుకొనుట యుచితము. ఆలస్యమైన యా శా ధం గ ము కలుగ నచ్చును.

దిన వారపత్రిక చందాదారులకు తగినన్ని ప్రతులుమాత్రము ముద్రింపబడుచున్నది.

ఆంధ్రప్రతికాకార్యాలయము, తిరువెట్టిపేటి, మద్రాసు.

నోటీసు - లాభము!

బయస్కోపు యంత్రములు:—చూడవలసినదా
ర్య బయస్కోపు యంత్రములు కాక్ బయస్కోపు యంత్ర
ములు యంత్రపుఫిలును, లైటు సామానులు మిక్కిలి చివకగా
విక్రయించబడును. ధరలు రు 100లు మొదలు రు 5000 వరకు
యున్నవి. ఈయంత్రములను కలిగియున్నవారు త్వరలో భా
గ్యవంతులు కాగలరు. క్లుప్తగా సంఘటన తెలియగోరువారికి
కాన్టాక్టును పంపబడును.

మినింగుఫోటో యంత్రములు:—ఈ రంగు మొ
దలు రు 100 ల వరకు ధరకలిగి యున్నవి. ఏదిధమయినకన్వ
ములేవందా ఒక్కమినింగు ఫోటోకార్డుమీదగాని బ్రాన్స్
మీదగాని కోటనవారి ఫోటోప్రీసెయివ్వవచ్చును. ఒకకోటన
గేంం ఫోటోలు తయారుచేయవచ్చును. వారిమునకు రెండు
వందలయినా లాభము పొందవచ్చును. వెలగల్గిన ఫలమధి
కము. ఇది మన యిండియాకు క్రొత్తవింత.

కార్టో నేషనల్ బయస్కోపు కంపెనీ
విజయనగరం, విశాఖపట్నంజిల్లా.
ప్రాంతి:—ఉర్లాం, గంజాంజిల్లా

అపూర్వ గంధములు.

- 1, 2 గారడీపుస్తకము. — 1 వ భాగము 10
అణాలు 2 వ భాగము 10 అణాలు పిటిల్ గడిత చమత్కా
రములు యక్షిణి కనికట్టు క్లృపిత యంత్రములు మొదలయి
నవి. గలవు పిటిల్ చమత్కారు అపూర్వముగా గారడీచేయ
గలరు.
- 3 మేధావి :—కీ అణాలు. అపూర్వ మయిన
జ్ఞాపక శక్తికి మృగము తెలుపబడినది. శతాధికము చేయ
గలరు.
- 4 చతురంగ దర్శనము. — 10 అణాలు. ఆట
విధానము చదురంగపు తమాసాలు. అందయెత్తులగలవు.
- 5 చిత్ర మంజరి. — 3 అ. 6 విశోధనాల 6. అ 7
పరమానందము 4 అ. 8 ఆనందము 2 అ. 9 చమత్కార రత్నా
కరము. 2 అ. ఈ అయిదు పుస్తకములలో విచిత్రములయిన
పాద్యులు, విశోధకరమైన పద్యములు చమత్కారములు
గలవు. కడుపుబ్బుకట్టు నవ్వుపుట్టించును. స్త్రీలకు మిక్కిలి
ఆనందాగము.

బుద్ధిరాజు ఈశ్వరప్రసంతులు
ఉర్లాం, గంజాంజిల్లా

గ్యాల్వీనో మోటారు పాఠశాల.

మోటారుబండ్లు నడుపుటకు, వాటిని బాగుచేయ
గలగు తరఫీతును నేర్పుటకును మోటారుబండ్లు ఎట్లు నడు
చునో యేమి భాగములు యేమిచేయవలెనో అని చెడి
పోయినపుడు స్వల్పంగాచేయు రిపేరులను యామంతుల
నెల్ల ఆభ్యాసప్రవృత్తముగా గోపాతశాలలో, యూరోపియన్
కోశకల్ల చేప్పించబడును. ఇది రెండు మాసములలో నేర్పించి
గతన్న మెంటువారికదగినంత లై సెన్సు ఇచ్చించి పంపబడును.
యిందుకు ఫీసు 40 రూపాయలు కట్టవలయును. వే 1వ
తారీఖున కాను ప్రాంతంధుగును. ఏప్రిల్ నెల 20 వ తేది
లోగా దరఖాస్తును పంపుతూ 10 రూపాయలు అడ్వాన్సు
పంపువారికి మంత్రము ఒకవోలు దొంగగలగు ఈ క్రింద
నడపాలించువారికి ప్రాసీకోరును.

గ్యాల్వీ అండ్ కో, బ్రాడ్వే, మదరాసు.
Galley & Co, 149, Broadway, Madras.

పచ్చకర్పూసు	వెల	తులము	1-5	0-2-0
కుంకుమ పువ్వు	"	"	"	2-0-0
గోరోజుము	"	"	"	5-8-0
కన్నార	"	"	"	8-10-0

అమృతాంబుడిపో 6, తంబుకెట్టిపేడి, మదరాసు.

స్త్రీవాత్య.

చతుర్థ ప్రకరణము

పార్వతమ్మ యవస్థ నానాటికిమిగుల మధురమాయెను.
“రెంటికిరె చెడినరేకడి”యై, యామెక్రమముగా విచారసాగర
మున నున్నచునుండెను రాఘవయ్యభార్యయగు సుందరమ్మ
కాపురమున కరుదెంచినతోడనే, యాతడు, తనతోడి యల్లురి
యింటికి రాకయే వ్యవహరించుచుండెను. అంతియేకొక,
పూర్వార్థమున, తనయల్లుచేరుమన్న పార్వతమ్మ నాతడు
నిరాకరింప దొడగెను. ఆమెతల్లి యొ సేమియు ననలేక పో
యెను. ఎవ్వరేమియని సేమిఫలము? ఆమె తనకూతురుపడు
నగనకు సహించలేకపోయిన, తప్పిదమేమి? ఆదినాతడుచేయు
మన్నులకు వప్పొంగి యాతడుపంపుబహుమానములచేపరవకురా
లై యాతడుదాసుతియ్యవిపల్లల కాళపడి, యాతడు తమయంతు
యాపు భావములచే భద్రకర్మయై, తప్పిదమేమి? నేడు విచా
రించినఫలమేమి? భద్రకర్మకు నిలకడమై నిజముతెలిసెను.
తానెవి కద్యవుతుల వ్యవహరించినవాడో, వృధా భాగ్యనాత
డు తూలనాడెచోచెను. భద్రకర్మ యాపునవజ్జతచేసేమి,
రాఘవులుచూపిన యానాదరణచేసేమి, లోటలుమావెడి యస
హాయచేసేమి, యామెయవస్థ మధురమైపోయెను. ఈనా
రేండ్ల ప్రాయముననే యామెకట్టి దుర్బలమగునీతి సంభవించెను.
పరులనెల్ల విడిచించిన సేమిఫలము? తానొకనొక
తుచ్చునిమన్నునలకు లోగి తనభర్తను దూరముచేసికొనెను.
తుదకాచుమన్నుకుగూడ దూరమైపోయెను. లోటలకెల్ల వ్రేలు
నకు గుఱియాయెను. అల్పరమనుననే పొడైనసేమి, ఆమె
కామల్యమునుననే జ్ఞానముదప్పించెను. ఇకలోకమున తాను
నిల్విన, జనించిన ఈజ్ఞానసంపదకూడ రాఘవునిబోలిన చోరుల
పాలగునని వెఱచికొబోలు, అర్ధరాత్రిమున నామె గంగాత్రవే
శము గావించెను. ఈమె యల్పాయువునకు భగవంతుడనెడి
వాడే యుండియెడల ముందు రాఘవుని, తర్వాత నామె
జననిని, సిద్ధప నామెభర్తయగు భద్రకర్మను, దండింపకునా!

సుందరమ్మ, యల్లవారిల్లు మెట్టుటాగి, తనభర్తయై
లేశమును లక్ష్యముంచక, యనుదినమున దగవులనుచు, స్వే
చ్ఛావిహోగియై నర్తించుచుండెను. అంతియేకాదు. రాఘవులు
భూర్వమొనర్చిన ధర్మయములకూడ నామెవలన ప్రతిఫలము
నాతడు గాంచగల్గెను. చిన్ననాటినుండియు, తన యక్కగారి
నడవడి నతిమాత్మబుద్ధితో ననుసరించినసుందరమ్మ ప్రాయ
మధ్యకంతనే దుర్బలమై పాలై నదనిన నాత్యర్థ
మేమన్నది? తన తల్లియే, యట్టి నీచమగువృత్తి నా
హ్లాదకతో హెచ్చరించుచుండెను. తన యక్కగారావృత్తిని
కుతూహలతో నవలసించెను. తనభర్తయే యావృత్తిని
ప్రోత్సాహపఱచుచుండెను. ఇంతకన్న గురుత్వము వేరేమైన
నున్నదా? ఇంతకన్న సుదాహరణమేదైన నవసరమా? తాము
చెడుటయటుండ, నీరుర్లాగులు లోకమునంతయు, తమ నిదర్శ
నములచే పాడుచేయుచున్నాడు! నిలుపేద లిట్టివృత్తి నవలం
దించనే యవలంబించక. అవలంబించినను నంశపరంపరగా
నయ్యది నిల్వకుండుటయటుండ, విస్తారము లోకమున కయ్యది
హానికరము కానేరదు. లోకమున ముప్పదెచ్చెడివార లీధరిట
లలోనున్న దుర్బలత! ధనము వెన్నంటియున్నదని విజ్ఞప్తిగి
త న్ముల నున, తామెన ర్చెడి మాయల నెల్ల
లోకమున క గ పడకుండ తమధనముచే గప్పు
ప్రయత్నించుచున్న యాదుర్బాధులే సంఘ
మునకు ముఖ్యక్షేపలు. వీరలవలననే సద్వృత్తు లగుగంటు
య్యది వీరల వలననే దేశమునందలి ధనము దుర్బిర యొగ
మగుచున్నది. వీరల వలననే, దేశ మహాగృహ కలితమగు
చున్నది. వీరల వలననే లోకమున స్త్రీవాత్యులను సంసార
బంధములు గలుగు చున్నవి. వీరల వలననే పరులు మన
హిందువులను వ్రేల్చి మాపుట కదకు సంభవించు చున్నది.
వీరల వలననే సంఘము నశించుచున్నది. వీరల వలననే దేశ
మగుగంటు చున్నది. ఇట్టి తుచ్చులను దూర దూరముగా
ద్రోసి సంఘమున, దేశమున, సద్వృత్తులను పునరుద్ధారణ
జేయుటయే సంస్కర్తలకు ప్రథమ విధియై యున్నది. ఈ
వంశము నశింప, హిందూ జనులు నిష్కలంతులై తిరిగి
ప్రస్థులైపెన్నడో, సంసారము పునరుద్ధారణ గాంచి యామో
దించు పెన్నడో కదా!

రాఘవులు తనయందు భాగ్య ముపించెడి నిర్లక్ష్య
మునకు గిగిసి, యామెకు పలుసారులు తుచ్చప్రసంగము చేయ
సాగెను. వీని కీబుద్ధి పూర్వమే యుండియెడల రెండు
సంసారములు వృధగా నశింపకుండును కదా! 2వ దినమున

మధ్యాహ్నము మాడు గంటలకు భాగ్యా భర్త లిక్కున
వివాదము మండి. ఇంట నానయమున నెవ్వరును లేరు
రాఘవులు తన భార్య నెంతయో నిరాకరించు చుండెను.
దానికి పండ్రెండురెట్లామె యాతని జూచుచుండెను.

“ఊరు నందెల్ల చేరుకెక్కిన పార్వతమ్మకు నీవు చెల్లె
లవు కావా? నీ యందంతకన్న మంచి గుణము లెఱుంగునా
అని రాఘవులు తన కోపము నాపుకొనలేక గ్రుడ్ల నెట్ల
జేయుచు పల్కెను.

“దానికి నన్నెకరాళి జేయనేల? నా యక్క చచ్చి
పోవుటకు ముఖ్యకారణముమీరే! మీరేకెల్లమె నంతటి దుర్బ
లికడిసికొనినవచ్చితిరి. మీ తమ్మ నొప్పుకొనుట మాలో, ఆమెన
నిందించుచుంటిరా? నిజమే! అప్పుడు నమ్మకొని జీవించనే
సినవాని కీనాటికి సిరిలభించినంతటి, యుష్మాంగి, మావారలు
నన్ను నెండ్లిచేయుటయే మావారతప్పిదము! అట్లు చేసేందు
లకు నేను ఫలమునుభవించుచున్నాను, అదిగో మాయక్కగారి
సంగతి నెత్తెదరేల?” అని మొగ్గుచొని డిప్పించి, కన్నీటితో
యామె పల్కెను.

ఆ మాటలకు రాఘవులు నిలుపున నీరై నిల్చి, కోపము
నాపుకొనలేక, సుందరమ్మకు బడగొట్టెను. ఆసాయకగము
లగు స్థానములయం చాడెబ్బలు తగులుటచే నామె తత్క్ష
ణమే మృతినొందెను. పోలీసుధికారులకీనా ర్తతెలిసి, రాఘవుని
దీసికొనిపోయి ఖిదులలోనుంచిరి. తర్వాత వానికి పండ్రెం
డెండ్లు కలవనొకము విధింపబడెను. అక్కటా! మృత్యుమాన
వుడగు రాఘవులు తనదుర్బలమై రెండు సంసారములను
బాడుచేసి, ఇక్కురస్త్రీలను చంపి, తామకూడ కారాగృహ
వాసీయై తన ముద్దుకూతురునకు నహాయపడకుండుట యటుండ,
యామె నామమునగూడ కల్పము మొంగుచు. ప్రభుయున
గనంబడు సుఖంబుల నాలోచించి పునరుద్వేగును వ్యవహ
రింపరాదు.

మదరాసు కార్పొరేషన్.
నోటీసు.

స్వెషల్ వర్క్సు డిపార్టుమెంటు.
సిటిఫనుల శాఖ—సిటిఫారువలను ఆపుట.

1915 సంవత్సరం 29 ఏప్రిలును, గురువార
ము మధ్యాహ్నము 12 గంటలు మొదలు సాయం
త్రము 4 గంటలవరకు, ఈక్రింద పేర్కొనబడిన
భాగములయందు మంచినీటి పారుదల నాపి వేయ
బడును.

- 1. తిరువల్లిక్కేణి.
- 2. రాయచేట
- 3. నుంగంబాకం
- 4. ఎగ్గూరు
- 5. కీళ్ పాకం
- 6. పరశువాకం
- 7. పెద్దమెట్టు సహా వేపేరి
- 8. చూర
- 9. పెరంబూరు (దక్షిణము)
- 10. బాద్మిలవరక
- 11. రాయపురము (దక్షిణము)
- 12. చింతాడిచేట
- 13. మైలాపూరు, తేనాచేట. అడయూరు
సహా మైలాపూరు.

ఆరు గంటల కాలమునకు సరిపోదగి సంత
సిటిని సమకూర్చుకొని నిలువ యుచుకొనుటకు
ఈభాగము లందలి మహాజనులు హెచ్చరింపబడు
చున్నారు.

ఈవై నిర్ణయించబడిన కాలములోపలపనులు
పూర్తిచేయుటకు సర్వప్రయత్నము చేయబడును.
తలంపబడని యిక్కట్లు లేవయిన నొకవేళి సంభ
వించినచో, యంతకన్న నెక్కువ కాలము సంయతము
పట్టవచ్చును.

రిపుబ్లికన్ డిపార్టుమెంట్. } జె.సి. మొహిని. ఐ.సి.ఎన్.
26 ఏప్రిల్ 1915. } ప్రసిడెంటు.

కావలెను

ఆంధ్రదేశము నందలి ప్రతితాలూకా గ్రామమునందును ఆంధ్రప్రదేశ్ పత్రికమున ఏకెంటు కావ: సి యున్నారు కావున వారివారి దరఖాస్తులను ఈ నెల 30 వ తేదీలోపుగా వ్రతీకా కార్యస్థానమునకు పంపవేయవలయును. ఇతీకాధిపతి.

గ్రంథకర్తలు! మంచితరుణము!!

చవుక ధరలు. చక్కనివి.

ఒక్కసారి మాకు వని ఇచ్చిచూడండి. కోరినవైపులో అచ్చువేయించి సాగైన బయిలుపేయించి పంపెదము.

ఆంధ్రగ్రంథ ప్రకటనాలయము.

తంబుశెట్టి వీధి, చెన్నపట్టణము.

మాధుర్యమునకు పూచీపడగలము.

స్వచ్ఛమును. సజాతీయమునగు, తెల్లఖర్బూజా, మామిడిపండ్లు, బజారు ధరలకే ప్రసిద్ధి కెక్కిన మా “లక్ష్మీ పట్టణమందలి” “అవుడ్ సిడ్ సోర్సు” వారివద్ద దొరకును. మంచివి త్రనములు దొరకును అన్నిరకముల మొక్కల సప్లయచేయబడును. కేటలాగు ఉచితము.

కావలసిన వారు. — SUPERINTENDENT, Oudh Seed Stores, Lucknow.

మదరాసు కార్పొరేషన్ నోటీసు

1914 సంవత్సరం మదరాసు సిటీ మ్యునిసిపలిటీ ఆక్టు 240 నెక్కున ననుసరించిన నోటీసు.

ఈనెల 28 తేదీ బుధవారము మొదలు అచ్చట జరుగగల మార్పులు ముగియు పర్యంతము వెళ్ళు కాటోరొడ్డునకు జూబాబాబా రోడ్డునకు మధ్య నున్న వైక్రాప్ట్యురొడ్డు భాగమును బుడ్లరాక పోకలకు వీలులేకుండ మూయబడును.

మక్కుడిపాఠశాలము } జె.సి. మొలొవీ ఐ.సి. ఎన్.
రెవెన్యూ విజ్ఞాపన }
27-4-1915. } చెసి డెంటు.

కావలెను

నమ్మకమైనట్టియు శ్రాత్తమార్పులతో కూడినట్టియు వ్యాపారమున కొనసాగించుట ప్రధాన ఏజెంటును, జలా ఏజెంటును, దీవిజన ఏజెంటును కావలెను. వారికి నెలకు రూ 20 లు మొదలు రూ. 50 లు వరకును జీతములు ఇయ్యబడును. వైగా అలవెయ్యబడు ఉద్యోగమును పనిచేయు సమర్థతనవ్యవస్థను కలిగినట్లు సర్టిఫికేటులు లుండవలెను. కొద్దిమందిమాత్రమే కావలెను. ఇట్లు మున్నవారకుంటే ఈదిగున చిరునామాకు వ్రాయవలెను.

వి. యన్. రంగను,
ఇండియా ప్రావిడెంటు కంపెనీ,
31-వ. తేదీవీధి, తిరువల్లిక్కేణి, చెన్నపట్టణము.

దేశీయ ప్రారానా సమాజము. — ఈ సమాజము యొక్క మూడవ సాంవత్సరికొత్తవరుస మొదటి మొదలు ఆటకొజులు పొందియున్నట్లు జరగును. ఈ సందర్భమున ప్రార్థనసభలు, దీపారంగసభలు, నిధిసభలు, ప్రసంగములు, స్త్రీలసభలు, బీదల కన్నదానము మొదలగునవి జరగును. తెనుగున అచ్చొత్తిపబడిన కార్యక్రమకట్టిపత్రము హిందువులలో నీ సమాజకార్యదర్శి గారగు సి. మనీశ్వరయ్యగారికి వ్రాసి పడయవచ్చును.

స్థానిక వార్తలు

తిరువల్లిక్కేణి అన్నదాన సమాజము: — ఈ సమాజమున కడచిన పత్రికాసంఖ్యలో 400 గురు బీదల కన్నదానము చేయబడెను.

హోరంస్థాన సర్కసు: — ఈసర్కసు కంపెనీవారి ప్రదర్శనము మొన్న సోమవారమునాడు ప్రారంభమయెను. ప్రదర్శన-మధ్యతరంగా నుండి ప్రేక్షకుల నానందాంబుధియంబోల లాడజేసెను.

ఆసిస్టెంటు రిజిస్ట్రారు నియామకము: — రావు సాహెబు సి. చంద్రశేఖరయ్యగారు హైకోర్టు అప్పెలెట్ నైడు ఆసిస్టెంటు రిజిస్ట్రారుగ నేమింపబడిరిని వినుచున్నాము.

గంధిగారు: — వీరు నిన్నయువయమున, జి. ఏ. సచిన్ గారికోడ మైలాపూరునందలి రామకృష్ణ స్టూడెంట్స్ హోముకును, వెంకటరమణ ఆయుర్వేద కైద్యశాలకును, సంస్కృత కళాశాలకును వెలియుండి స్వాగతాది సహస్రలవే సమానింపబడి యాస్థానముల కార్యక్రమ పద్ధతులకు సంప్రసంబడిరి.

మదరాసు వైద్యసభ: — శ్రీగవ్వరగా రీసభకు గౌరవనీయులగు సభ్యుల జనరల్ బాసర్యేగాని (చెసి డెంటు) గను, లెఫ్టి నెంటు కర్నూల్ మోలెస్వర్త, మేజర్ బ్రహ్మసక్, మేజర్ హింగ్ ప్టక్, గా. డాక్టరు నాయర్, మినమాకేఫ్, నాథ్ డేముహమ్మద్ షాస్వాత్ సాహెబు, క్యాప్టెన్ లింగుడేల్ గారులు కాకొనియ మొదలగున నేమింపబడిరి.

రంగూన్ స్త్రీ ముఠ: — రంగూన్ కు వెళ్ళుటకై ఒక స్త్రీమఠు రేపునాయకులము 5 గంటలకు బయలుదేరిరి. పార్సీలో మొదలుపెట్టెను. తమ ధ్యానము 1-30 వరకును, రిజిస్ట్రారువారు 5 గంటలవరకును, అకొరి జిన్నెడు ఉత్తరములు మొదలయినవి 5-30 వరకును జెనరలు పోస్టాఫీసులో పుచ్చుకొనబడును.

పోలీసువాకి బహుమానములు: — తిరునెల్వేలి జిల్లాలో ఫార్మెట్టుగార్లు నోకనిని చంపిన విషయమున భోగట్టాచేయటలో చాలకాశునీయుముగ పనిచేసినందులకై ఇక్వెస్ట్రరు విక్రెడెడ్ గారికి రూ 75 లు, సబ్ ఇక్వెస్ట్రరు రామచంద్రయ్యగారికి రూ 30 లు. హెడ్ క్వార్టెస్ లిల్లు అంగునామి, అరుణాచలపిల్ల యనువారులకు చెనీ 15 రూపాయలు, హెడ్ క్వార్టెస్ లిల్లు నూర్ బేగ్ సాహెబు నకును, మరిమగ్గురకును చెనీ 5 రూపాయలు, ఈనంతున బహుమానముల నిచ్చుటకు మదరాసు పోలీసు ఇక్వెస్ట్రరు జెనరలుగారు అవజ్ఞ నొసగిరి.

సుగుణ విలాససభ: — రేపు మేనెల 2-వ-తేదీ ఆదివారమునాడు సాయంకాలము 6 గంటలకు విల్లిరియాటవుక్ హోటల్లో సుగుణవిలాససభవారు మేక్ స్పీయరు వగంతుల్వకమును జరపింతురు. మేక్ స్పీయరు మహాకవిగారు వ్రాసిన శోకరసభరితముగ నాటకములందలి కావ్య న్యాయమునగుటించి ఎన్. సత్యమూర్తిగారు ప్రసంగింతురు. ఎన్. శ్రీనివాసయ్యగారు అగ్రాసనాధి పత్రమును వహింతురు. 4-వ-పాత్రయను నాటకమునుండి కొన్ని రంగములు ప్రదర్శింపబడును. మొదలగునవివారు, సభయొక్క గౌరవకార్యదర్శి గారికి వ్రాసినయెడల టికెట్లను పొంద గలరు.

విజయపు విందు: — పచ్చయప్పకాలేజి మోన్సూలు యిలాకాలో బోధకవృత్తి యందుకు డి. ఎన్. గంగాధరశాస్త్రిగారు పనిచాలించుకొని న్యాయవాదవృత్తి నకు లంపించుటకు వెళ్ళునందర్భమున పురస్కరించుకొని విద్యార్థులు, బోధకులు మున్నగువారు ప్రధానోపాధ్యాయులగు వెంకట నుబ్బయ్యగారి యాజమాన్యముక్రింద మొన్న సాయంకాలము సభనాడిరి. చేర్యే గారును, కృష్ణమూర్తి ఆయ్యగారును విద్యావిషయమున శాస్త్రిగారి ప్రశ్నలను గురించి యుపన్యసించిరి. తుదకు చేర్యే గారును, శాస్త్రి గారును మాలాలంకృతులగు చేయబడి సభ ముగింపునకు లేచెడెను.

గంధి దంపతులు

దేశీయ క్రైస్తవ వాసంగి స్వాగతము.

26-4 తేదీ సోమవారమునాడు చెన్నపురియందు రాయచేటిలో పీటర్స్ కోడ్లుండున్న స్వగృహమున కెలస్లీ యను మిషనరీచేరిన రివరెండు, టి. సుబ్రహ్మణ్యముగారును ఆయన భార్యయును గంధిదంపతులకు స్వాగత మొసంగిరి. వెళ్ళుచుండి పాశ్చాత్యక్రైస్తవులును దేశీయక్రైస్తవులును గూడ వచ్చియుండిరి. సుబ్రహ్మణ్యముగారు గూడ ౪-గి సంగముల క్రితము దక్షిణాఫ్రికాలో నుండిరి గాన గంధిగారు చేసినసేవను బాగుగా నెయంగుదురు. కావయచిత్రేతినివారి సభింపించిరి. దేశీయ క్రైస్తవ సంఘమువారి పత్రికను ఎం. డి. జేవదాసుగారును, వి. చక్కరైశ్యేగారును గంధిగారికి స్వాగత మొసంగిరి. గంధిగారు క్రైస్తవులు గావునను భరతిఖండవాసుల యభివృద్ధిని గురించిన కార్యముల యందును ధర్మకార్యములయందును భారతీయులగునన్ని మతములవారిలో నను అభిప్రాయభేదము లేవియునులేనని వారు నడిచిరి. నేను దక్షిణాఫ్రికాలో నున్నపుడు కాననుజాతు గారును మరికొందరు పాశ్చాత్య క్రైస్తవ మతబోధకులును దేశీయ క్రైస్తవులందరును గూడ వారు సహాయపలుగా నుండిరిని గంధిగారు నడిచిరి.

శ్రీయ్యుర గంధిగారికి చెన్నపురిలోని విద్యార్థులు స్వాగత మొసంగుట.

నిన్ను (27-4-1915) క్రైస్తవ యువజనసంఘ సభామండరమున సాయంకాలము 5-30 గంటలకు చెన్నపురిలోని విద్యార్థులు శ్రీయ్యుర గంధిగారికి స్వాగత మొసంగిరి. వభాసలి యందలి రెండంతులును సభాసభ్యుల నుండిపోయెను. విద్యార్థులు వెక్కిరించుచున్నవారు కొద్దిమందియును వచ్చియుండిరి. భారత దేశీయక సంస్థానములగు మానసియులు వి.యన్. శ్రీనివాసశాస్త్రిగారు రధ్యక్షత వహించిరి.

స్వామయూర్తి స్వేచ్ఛగుగారును యన్. శ్రీనివాసయ్యగారును రివరెండు లిటుమనుగారును మరికొందరు వెదలును సభకువచ్చిరి. “వందేమాతర”ను భారతీయజాతీయగీతము నార్తురు వంగదేశీయులు గానము చేయుటతో సభాకార్యములు ప్రారంభింపబడెను.

గంధిదంపతుల మహానియతేయ వారికి చెన్నపట్టణమున శ్రమను గలిగించుచున్నది. వారిచట నడుగిడినదిమొదలు తృటికాలమైన విరామములేకుండనున్నది. దర్శనములు, సంభాషణలు, సన్యాసప్రతీకారములు, ఫలాహారములు, నసంభాషకముగ జరుగుచున్నవి. సాత్వికనిరోధకులగుటవలన గంధి గారింత యలజడి కలుగుచున్నను కారితముతో సహింపగలిగి యున్నారు. కాని ఇతరులకది సాధ్యముకాదు. గంధిగారు ధన్యావహున చేరెక్కిన కొందరికి వైరాగ్య మవలంబింపుడని బోధించుచున్నారు. వాగ్దానము లొసంగినవారి నావాగ్దానములను చెల్లించుటకు సంసిద్ధులై యుండునని హెచ్చరించుచున్నారు. భోగపరాధులైతే కత్తిగట్టియున్నారు. మీ రిపాటి మీ పాత్రములను కట్టగట్టి మీచదువుచాలించి మీమీ స్వగ్రామములకేగి వ్యవసాయ మారంభింపుడని మీకిప్పుడు బోధింతురనుకొనియెడను. గంధిగారు శుద్ధసత్యమూర్తులు. నేను కన్నా రీబాయిగంధిగా రిచటికి విచ్చేయిజాలవండుట సంభావకము. నేనీసందర్భమున నా పత్రికతాళికోమణి పత్రికనాయకును స్యరింపజేసెనండజాలను. తనభర్తనునీడవలె నిరంతరము ననుసరించి భర్తగృహమిం యైసర్వవిషయముల యందును ప్రసరించిన నారీమణియే పత్రికతాళికోమణియను మహాకవివచించి చేసిన పత్రికతానికర్తవన మీ మానవతీయణి కనురూపమైవర్తించియున్నది. గంధిగారు దేశసేవచేయుటకు కంకణ మూని యున్నారని అధ్యక్షులకు శ్రీనివాసశాస్త్రిగారు నడిచిరి. అనంతరము క్రైస్తవకళాశాలయందు విద్యార్థిగా నున్న ఆర్. చిన్నస్వామిగారు రనువిద్యార్థి విద్యార్థులపక్షమున స్వాగతోపన్యాసము నిటుల చదివెను. పూజనీయులును ప్రమాస్సుయులనగు నోయార్వర్యా! ఆపారసంతోష పారవారమున నోలాడుచు చెన్నపురి విద్యార్థులమగు మేము ఏ మొసంగుచున్నాము. మేము యువకులమునై నను మీరు దక్షిణాఫ్రికాను మహాత్తరమగు నోమినికో కైవహించిచేసిన దేశసేవాసంగవృత్తాంకింపచుంటిమి. అట్టికరి భారతీయగౌరవమును మీరు యాధజనోచిత చితిరను మహద్వార్త మాపీనుల సదర్శనమొసంగి మమ్ము త్రేటితుల నిరంతరమును కోరుచుంటిమి.

జాబులు.

విలేఖకులకు పోతన.

వేదాంత పోతన శ్రీకృష్ణారాచార్యులుగారు:— ఆ పత్రికకే వ్రాయుడు.

వే. వెం. కా. శేషలక్ష్మణుని, వే. విశ్వనాథ రావు గారు:— ప్రకటింపబడుటకు చింతించునాము.

సంద్యాల పురవాసి:— సంతకము లేదు.

గణపతి, రేకా రామబాపరావుగారు:— విషయము లిదివరకే ప్రకటింపబడినవి.

అనంతవరం నరసింహయ్యగారు:— ప్రకటింపబడదని.

మద్రాసు ప్రొవిన్షియల్ కాంఫరన్సు "ఒకమనవి"

అయ్యా, నెల్లూరు నెల్లూరు డెల్టా క్రింద పాదునల గల గ్రామములలో, కొన్నిటికి చాలినంత నీటివసతి లేక బాగుగా ఫలించుటలేదు. కారణమేమన, నెల్లూరులో ప్రవహించునట్లుడు తక్కువ, ఎల్లప్పుడు జలముండకుండుటయే? రైతులు ఎంతయు శ్రమకొన్ని వ్యవసాయము చేసికొన్నను, ఫలించునరకు నట్లు కనులేదు. ఈ నెల్లూరుజిల్లాలో నుండు, "కనిగిరి రిజర్వాయర్" చెరువునలె, నెల్లూరు నొకచెరువులో నీరుస్థావరమైనయెడల, రైతులంతట కష్టముండదుగదా? చిత్తనములచల్లిన తర్వాత, నీరు సకాలమునకు పారక, కలుపుకల్ల రైతులకు కల్లుబాధ కల్గినాతము. పారబాటు కలుపని మొరలిదేశం? మొదలు ఫలించితేకదా? ఇప్పుడు మావిజ్ఞాపనమేమన:— మే నెలలో నెల్లూరులో, జరుగనుండు రాష్ట్రీయదేశీయ సభలో, నెల్లూరు చెరువును వృద్ధిచేసి, తద్వారా ఈ నెల్లూరు డెల్టా గ్రామములకు నీరు పారుదలచేయులాగున, గవర్నంటు వారిని జేయునొక తీర్మానమును అంగీకరించ వలసివదిగా ప్రార్థించుట. ఇదివరలో నెల్లూరు చెరువునుండి, యాడెల్టాకు నీరునలె చేయుచునొక వదలిగా నుండినది. నెల్లూరు నెల్లూరు డెల్టారైతులందరు, నీవిషయమై, పాలకుల కొక "మహాజన" మంతుకొన్న బాగుగనుండును గదా?

కాకు. రామారెడ్డి.

కాకుటూరు సుందర రామారెడ్డి.

II ఆంధ్ర విశ్వవిద్యాలయము.

అయ్యా, ఆంధ్రరాష్ట్రముకొరకు, ఆంధ్రులగుండుముగాజేరి, సభలు జూపుచుండుట 2-3 సం॥ముల నుండిననుచుంటిమి. ఈ సభలలో ఆంధ్రుల కొకవిశ్వవిద్యాలయమును, ఇంజనీరింగుకాలేజియును గావలెనని తీర్మానములు చేయుచుండి. ఈతీర్మానములగున్న మెంటు వాకమాచియున్నారని నమ్మెదము. కాని, యింజనీరింగుకాలేజిని గురించి గిండిలో కట్టుచున్న నూర్లు తయారగువరకు, ఆలోచించుటకు వీలులేదని తెలియదచ్చినది. ఆంధ్ర మహాజనసభవారికొక కనుకూలముగా వత్తయందలములలో నొకకాలేజి నెట్టుటకు గవర్నమెంటువారు కాక్షమచేసిరి. అది యచిరకాలములోనే గాగలదని మా నమ్మకము. కాని, ఆంధ్ర విశ్వవిద్యాలయమును గురించి యంతవరకు గవర్నమెంటువారుగాని, ఆంధ్రులుగాని యేమిచేయుదలచుకొన్నట్లు గావించదు. ఇతరరాజధానులలో ప్రతిగ్రామమువారును విశ్వవిద్యాలయములకొరకు భనము పోగుచేసి, గవర్నమెంటు వారిసహాయము గోడుచుండిరి. అటులనే ముద్రముఖులకూడ భనము గొంతపోగచేసి, గవర్నమెంటువారిని అడిగిన యంతట, మన విశ్వవిద్యాలయము కొరకాలములోనే రాగలదని నానమ్మకము. శ్రీ వి. నరసింహశర్మగారు, కొండా వెంకటప్పయ్య పంతులుగారు మొదలగువారు, రాబోవు రాజధానిసభలోను, ఆంధ్ర మహాజన సభలోను, ఈ విషయమును చర్చించి, తగునెర్పాలు చేయుచు

ఒక ఆంధ్రుడు.

III

రాం నమాజము: నెల్లూరు.

కీర్తాత్రి ఈసమాజమువారు శ్రీ బహ్మశ్రీ, వేదము వేంకటరాయ (1) తి ము ను న గు శ శుం ఛి) వా ట క ము ల క త

తత్ప్రయోగములును తీసిగట్టుయి గ్రామ్యతం బొరసిన ఈ కాలములో, వాసుదేవులు నాగవాసములబోలిన నాయకులు విటకల్లులపాదుకుల గూడియు శృణానముల చేతమును, చితిని, దహనమునుజూపియు ద్రష్టుల బామరుల రంజిల జేయుచుండునపుడు, ఈ సమాజమువారు శ్రీ శాస్త్రులవారి కోమలసందర్భమును ప్రగల్భమును నేత్రోత్సవముగ (బయోగిండి, పండిట గిక్కిరియ మూగిన నార్యదిద్యుత్తుకన్ శీనమ సమ్మాదమును ఆత్మానందకల్పముగా సంపాదించిరి. ఇందు మించుగ నాలుగువందలరూప్యములు వచ్చియుండును. పోనర జానపదులును పాదులును అనేకులు చోటువారకక, భంగ పాటువాటిల్ల నిండవలసివలసియిరి. ప్రయోగమున, మన్యుల పాత్రము యుగాంతర ప్రవర్తకుడు పౌరమహారాజు సరస శృంగారమును, ఉన్నతిని, తీవ్రని, ధర్మాభిమానమును దలపుటకు దెచ్చి కవివత్తును ఆనందవిస్మిత స్థితిక జేసెను. శివంతలా పాత్రము తొలుత మునికన్యల యనుకంధి హాగ్యమును, తరువాత, దర్శనీయమును విప్రబంబవ్యధను, పిమ్మట సంభోగమును మృదువృత్తుల నుత్తమ నాయికాచితముగ నభినయించెను. కన్యాపాత్రము పిత కూతుర బలి జేరబంపు నెవ్వగను (ద్రష్టౌ దయద్రావకముగా జూపెను. శాబ్దకర నాదుల ఇతరపాత్రములయ నైదగ్యము ప్రశంసనీయుగ నుండెను. ఈసమాజము వారు ఇంతవఱకుండును ఈశశంతలను బ్రయోగించిరి కాని నిన్నటికి యపూర్వముగ విలక్షణముగ నుండెను. దీనినే మరల నొకమాట ఇంతకన్న గొప్పపండిట్లో నాడిన మహాజనున కంటే హృదయంగమమై ఉపకారముగనుండును. ఒకద్రష్ట.

IV

ఆంధ్రవిద్యాధి మహాసభ.

అయ్యా, ఈవిషయముయొ కొన్ని మాసములనుండి బహుళముగ చర్చజరుగుచున్నది. అయినను విశాఖపట్టణ విద్యార్థులమాత్రము మామూని యున్నారు. ఉత్తరసర్కారులవారే కాక దిత్తమండలవిద్యార్థులకూడ నట్టిసభయవశ్యమందననియభిప్రాయపడుచుండ మన విశాఖపట్టణ సోదరులుమాత్ర మాదా సిగ్యము వహించి యుండుట కడుంగడు శోచనీయును. మహాసభ జరుపుట ఒక్క మాత్రమే నే యున్న వాయనివారడె గదలేమో? నిజమే వారే యీసంవత్సరము జరుగవలయు. ఆంధ్రమహాసభయొ విశాఖపట్టణమును జరుగుటయే దీనికి ముఖ్య కారణమున నెద్దలో? మనము చిత్తిపోయిందిపోయిన, మనకు సలహాచెప్పువారుండరు. అట్టిసర్వజ్ఞ త్వమునున్న వశంసనీయముకాకు. విశాఖపట్టణప్రముఖు లగ్గడి విద్యార్థుల వేల ప్రోత్సాహ మొనర్పలేదా? ప్రోత్సాహ మొనర్పనను మనోదాత జడులైనిలిచినారో? వ్యయప్రయాసముల బడుదురనుట నిజమే? వ్యయప్రయాసములు లేక కడుపులోనిచల్ల కదలకుండ సంఘాద్ధరణమగునా? తప్పకవిద్యార్థులది మాత్ర మాంధ్రదేశంబున నొకమాఖ్యసంఘము. వారే ముందురాబోవు దేశోద్ధరణమునకు కారణ భూతులు. అట్టి సంఘము యొక్క యాద్ధరణ ముపేక్షలేయము కాదు. కావున నో యాంధ్రవిద్యార్థులారా? త్వరపడుడు? కాలముసమగ్రముగసభను జరుపుటకు చాలదు. పోనిండు. శిశువు పుట్టకపూర్వమే నడువలెనన్న నది చేతునా? కావున నీసంవత్సరము మన మందరము కర్తవ్యమును చర్చింతము? పెద్దల సలహా నడుగుదము? మనసభమాత్ర మాంధ్రమహాజన సభతోగూడనే వెంటనంటి యుండవలయు. మన విశాఖపట్టణసోదరులను మనము వారి యూరుపోయి మేల్కొల్పదము. ఆప్పటికైన నిద్రలేవరా? వారి గృహమొంగరా? వారప్పటికియే యాదానిస్వయమహిం తిన మనకు తావొసంగరా చుండరా? కావున మన మందరము విశాఖపట్టణముననే మహాజనసభను వెనుకనో ముందునో కలియడము. రాబోవు సంవత్సరమున నైనను సభ తప్పక జరుగు ప్రయత్నము లొనర్చుదము. వేమూరు కురుగంటి సీతారామయ్య.

V

బెజవాడ కరణముల సంఘము

అయ్యా! 24-4-1915 తేదిన బెజవాడతాలూకా బెజవాడ గ్రామములో మ-రా-రా-శ్రీ చోడవరపు దేవురాజుగారి మేడవై తాలూకా కరణములందరి సమావేశమై తాలూకా సంఘము నొకదానిని సాహసం జుండేరుకరణం కుండేరు గోపాలకృష్ణయ్యగారి వేసిడెంటుగాను చివపులిపాక కరణం రాయారూ రామచంద్రప్రసాదరావుగారిని నెక్రెటరీ

గాను ఎక్కుకొని సదసు గోపాలకృష్ణయ్యగారి యాధిపత్యము క్రింద ఈ దిగువతీర్మానములు గావించిరి.

(1) కరణముల జీతములు వృద్ధిపర్చుట మొదలగు సంశయముల గురించి మద్రాసు గవర్నమెంటు వారికి దీ నాలాపములనో అర్జీలను పంపించుకొనుట.

(2) కరణములనిషయమై అతిశ్రద్ధతో చాలకాలము నుంచి పూటుపడుచున్న భీమవంతాలూకా మోగల్లుకర్ణం అయ్యగారి తిరుపతిరాజుగారిని ఈ సంఘమువారికి తగుసహాయము చేయుటకు గాను ఈ సంఘముతరపున నేర్పాటు చేసికొనుట.

(3) ఈసంవత్సరము మేనెల 4,5,6 తేదీలయందు నెల్లూరుపట్టణమున జరుగబోవు మద్రాసు రాజధానిసభకును, విశాఖపట్టణములో మేనెల 12,18 తేదీలయందు జరుగబోవు ఆంధ్రదేశ మహాజనసభకు ఈతిరుపతి రాజుగారే హాజరై కరణముల కష్టములు మొదలగు సంశయములగురించి ఆయా సభలలో చర్చించుటకు తిరుపతిరాజుగారినిచ్చి చచ్చించవలసిన సదసు అంశములను సభలలో నెట్టుటకు ఆహ్వానసభాధ్యక్షులను పత్రికలమాలముగా వారలనకొరి నెక్రెటరీగారు ప్రచుర పర్చుటకు తీర్మానించుటయైంది.

(4) అన్ని ధనుల మనలకుమేలును కలుగజేయుచుండు శ్రీ పంచమ జ్యోతిషకవర్తిగారికి జయము కలుగుటకుగాను పద్మములు చదువబడి సంగీతములతోను భగవత్స్మార్తలతోను జయజయ ధ్వనలతోడను సభ ముగింపునకు లేబడినది.

తక్కినజిల్లాలతాలూకాకరణములందరు సంఘములుగా కూడి, ఆయాజిల్లాల కరణముల తరపున మోగల్లుకరణం తిరుపతిరాజుగారి నే చర్చించుటకు ఏర్పాటుచేసికొని యీసంగతి నెల్లూరు విశాఖపట్టణం సభా కార్యదర్శులకు తెలియపర్చు కొందురని నమ్ముచున్నాము.

రాయారూ రామచంద్ర ప్రసాదరావు.

VI

సనాతన ధర్మరక్షణసభ.

అయ్యా, నెల్లూరుపురమున నీనెల 28 వ తేది సాయంకాలము పరమిఆఫీసు సాధమున సనాతన ధర్మాభిలాషు, లాక బహిరంగసభ జరిగె. క్రియనుకారేకారమైయుండితులము, ఆంధ్రులగుండుగిక్కిరియము, అగు, బహ్మశ్రీ వేదము మొక్కయకాశ్రయ గారు సభాధ్యక్షతవహించిరి. కేరంగమన్నారయ్యంగారు రిటైర్డ్ డి. ముననబు, జి. సుబ్బయ్యకాశ్రయ గారు రిటైర్డ్ డి. ముననబు, యం. నూర్యనారాయణరావు పంతులు గారు రిటైర్డ్ డి. ట్యాటికలెక్టరు, వావిలికొలను సుబ్బారావు పంతులుగారు ఆంధ్రరామాయణ గ్రంథకర్తలు, వి.కృష్ణస్వామి రావుగారు హైకోర్టుకలీలు, యం. వి సుబ్బారావుగారు హైకోర్టుకలీలు, ఆర్. సుబ్బారాయణుడుగారు జి.కో. వకీలు, మున్నగు విద్యాధికులు అనేకులు సభ జరిగిరించిరి. సనాతన ధర్మసామ్రాజ్యమునకు గలుగుచున్న విప్లవమును, ఏత త్కారణములను గంభీరవాక్కులతో సభాధ్యక్షులు ప్రారంభోపన్యాసమున విశదపఱచిరి. ఈక్రిందితీర్మానములు ఏకగ్రీవముగ నంగీకరింపబడినవి.

1. ఆర్యధర్మముల గాపాడుటకును, ప్రబోధించుటకును, ఈపురంబున సనాతనధర్మ రక్షణసభ, అనుపేర, నొకశాశ్వత సంఘమును నెలకొల్పుటకు నీసభవారు నిశ్చయించుకొనిరి. ఉప. వావిలికొలను సుబ్బారావుపంతులుగారు, గ్రంథకర్తలు. ఆమో.యన్. పార్థసారథిఅయ్యంగారు, రిటైర్డ్ తెలుగుపండిట్ యం.నూర్యనారాయణరావు పంతులుగారు రిటైర్డ్ డి.కలెక్టరు.

2. కార్యక్రమము జలుపుటకును, సభాధ్యక్షుని ఏర్పాటుచుటకు 12 గురు సభ్యులుగల ఒక కార్యనిర్వాహక సంఘ మేర్పాటుంబడెను.

ఉప. కె. వి. రాఘవాచారిగారు జిల్లాకోర్టుకలీలు ఆమో ఎం. వి. సుబ్బారావుగారు హైకోర్టుకలీలు

3. ఈకార్యనిర్వాహక సభ లోకి, సభా కార్య క్రమమునకు వలయు విబంధనలను నెర్పాటుచుటకు, నధికారము కలదు.

ఉప. యన్ రామనాథాచారిగారు జి. కో. వకీలు ఆమో. యం రంగారావిగారు జి. కో. వకీలు

మేనెల 4,5,6 తేదీల పొంతములో సనాతన ధర్మ మహాసభను బెజింగుచుటకును, పలుతావులనుండి సమావేశమగు పండితవర్తలచే సుపాఠ్యముల నిప్పించుటకును, ఆహ్వాన సంఘాధికములకు (బియ్యత్తుములు జలుగుచున్నవి. వెంటనే వివరములు ప్రచురింపబడును.

సనాతన ధర్మాభిలాషి.

వ్యవస్థాపకములు

గుంటూరు వార్తలు.

(స్వకీయవిశేషముల వర్ణనము)

విద్యార్థులసభ.

గుంటూరు ఏప్రిల్ 28:—ఈనెల 28-న తేదీన కాలేజీ హాలులో ఆరంభము చేయబడిన స్టూడెంట్స్ లిటరరీసోసైటీవారి రెండవ వార్షికోత్సవము శ్రీ జయంతి రామయ్యపంతులుగారి యాజమాన్యముక్రింద బహుళముగా జరుపబడినది.

ఈసందర్భమున విద్యార్థులు పద్యములతోను, సుభాషణలతోను గయోపాఖ్యానములతోను కొన్ని రంగములతోను కథలు నానందింపజేసిరి. తరువాత కాలేజీ ప్రింసిపాలుగారు నైన జె. రాయ. ప్రొఫెసర్ గారు విద్యార్థుల కృత్యాలును బుట్టించునట్టి సమయావకాలమున కొంత ప్రసంగమును జేసిరి. కడపట అగ్రాసవాధిపతిగా రెట్లు ముచ్చటించిరి. నేటి కార్యదర్శిగారి రిపోర్టునుబట్టి మాడగాస్ట్రోభాషలో (తెలుగు) గ్రంథములు మిక్కిలి తక్కువగానున్నట్లు చెప్పియున్నారు. ఇది మిగుల కోచనీయము. మాతృవేదము, మాతృభాషను కృత్తి చేయనిచో మన మెట్టికిని బాగుపడదు. మనకు పరిపూర్ణమైన కాస్త్రజ్ఞాన ముండదు. కావున విద్యార్థులు స్వభాషలోని గ్రంథములను చక్కగ పఠించి అందలి ధర్మములను గ్రహించి జాతిముజీవనమును నెంపొందజేయవలయును. ఎప్పుడు మాతృభాషయందు అభిమానమును అప్పుడే అభిమానాద అభ్యున్నతదశకు వచ్చును. పూర్వము ఇంగ్లండుదేశీయులు లాటిన్, ఫ్రెంచిభాషలందు మగ్గులయి తమ స్వభాషయైన ఆంగ్లేయభాషను పూర్తిగా మరచిరి. అప్పుడు వారు మిగుల హీనస్థితియందుండిరి. తరువాత నిజమైనకారణ మారని తమ స్వభాషనాశమే తమనై చ్యదశకు కారణమైనదని తెలిసికొని అప్పటినుండి స్వభాషాభివృద్ధికి పాటుపడిరి. కావుననే వారు ప్రపంచమునకంతకు నాయకములుగా నెన్నబడుచున్నారు. ఇదేవిధముగా జపాను వృద్ధికివచ్చినది.

సమావేశధర్మముండలి.

ఈనెల 24-న తేదీన హైస్కూలుహాలులో ఆరంభము చేయబడిన సమావేశధర్మముండలివారి బాలికాపాఠశాలయొక్క వార్షికోత్సవము శ్రీ కొండా వైకటేశ్వయ్య పంతులుగారి సభాధ్యక్షత క్రింద జరుపబడినది. నాటిసభకు పలువురు శ్రీయులు పురుషులును వచ్చియున్నారు. బాలికలు ఆనేకవిధములైన పాటలు, అభియోగములు, సరభాషాభివ్యక్తి, కోలాటము (జడ చేయుట) మున్నగువేషములతో సభ్యులను ఆనందింపజేసిరి. తరువాత మండలికార్యదర్శిగారి పక్షమున శ్రీ ఏ.కా. రామయ్య పంతులుగారు రిపోర్టుయొక్కసారాంశముల నిట్లు సభ్యులకు వివరించిరి. “ఈమండలిపాఠశాల ప్రథమముండి శ్రీలచే వ్యవహరింపబడుచున్నది. ఎంమీ సంతకర్తములనుండి యీపాఠశాలను నిర్విఘ్నముగా నడుపుచున్నాడు. కాని పూర్వము వచ్చు రాబడి యిప్పుడు లేదు అభిమానులు తక్కువయిరి. పాఠశాలకు నెలకు సుమారు ఏబది (50) రూప్యము లయిన వ్యయము కావలసియున్నది. సంతకర్తమునకు సుమారు రు 185 లు గవర్న మెంటు, మునిసిపాలిటీల కల్ల వచ్చుచున్నది. మిగతవి ఖర్చులు ఆ సలస సొమ్ము ఏమైనయన్న దానినుండి ఖర్చు అగుచున్నది. ఉపాధ్యాయులందఱును శ్రీలచే. వారికి ఫుల్-టైముగా యోగ్యతలనుబట్టి వేతనములిచ్చుటకు ధనములేదు. ఇట్టిస్థితిలో వైతరగతులను బెట్టుట పొసగనే పొసగకుండా. కావున దయాకృపాదయలను పురవాసులు నిపాతకాలకు సానుపది మన హిందుపాఠశాలను పోషించవలసియున్నది. ఎల్లకాలము పరదేశీయులగు సాదిరీల సాయమునే గోరుట మనకొక కళంకముగా నెంచవలసియున్నది” అని రామయ్య పంతులుగారు నుడిచిరి.

అనంతరము అగ్రాసవాధిపతిగారు బాలికలకు బొమ్మలను, గ్రంథములను, ఫలములను నొసంగి యంతోష్ఠపవ్యాసమును గావించిరి.

నర్సాపురంవార్తలు.

(స్వకీయవిశేషముల వర్ణనము)

కాలమానసీతి

నర్సాపురం ఏప్రిల్ 25:—మాగ్రామములో ఎండలు ముడుచుచున్నవి. మహాచిక్కులు యథాప్రకారముగానే ప్రబలుచున్నవి. వీరిని ఆట్రుట కేముపామును గనిపెట్టి నట్లు లేదు. మా సముకతెక్కు గారు నర్సాపురం, తణుకు తాలూకా

లలో సర్కూలు చేయుచున్నారు. 26వ తారీఖుకు వారిచేటకు వచ్చెదరని తెలియుచున్నది.

ట్రాన్సుఫర్ము.

మాతాలూకా తహశీల్దారుగానున్న అల్లూరి రామకృష్ణంరాజుగారు 2 నెలల శెలవునకు వెళ్లిారు. వారిసోనే పానుగంటి శ్రీహరిరావుపంతులు బి. యె. బి. యల్. గారు ఛార్జీ పుచ్చుకొన్నారు.

ట్రేయిన్మార్గాలు డిజిటేషను సానుపటి

ఈ సంఘమువారు 24-4-1915 తారీఖున ట్రేయిన్మార్గాలు వోలులో వార్షికోత్సవము జరపిరి. మాడ్చిస్మిత్తు ముసలువారగు సి.వరదరాజులు పంతులుగారు అగ్రాసవాధిపత్యము వహించిరి. ఈ సారి యే ల నోగాని, పురజనులు చాలమంది సభనలొకరించిరి. మా హెడ్డు మాస్టరు అంబారభానా, జయరామరావు పంతులుగారు, ఇచ్చటకువచ్చినతర్వాత, యీసంఘము బాగుగా వృద్ధిలోనికి వచ్చినట్లు తెలియుచున్నది వీరు ఈసంఘాభివృద్ధి విషయము, విశేషముగ పాటుపడుచున్నారు. గతసంతకర్తములో పని బాగుగాజరిగిట్లు, నెక్రెటరీపోర్టులను తెలియుచున్నది. విద్యార్థులు, గయోపాఖ్యానమునుండి యొక యంకమును తెలుగునను. ఇంగ్లీషున, అయినామహా నుండి ఒకసంభాషణను ప్రదర్శించి, సభాప్రార్థన కానందముగలగజేసిరి. అగ్రాసవాధిపతిగారు, సంఘబాల్యము, ఉపాధ్యాయులలో, ఉచిత రీతిని క్లాఫించి, గోకీలుగారి యాదర్శమును చూపి, విద్యార్థులను పాటుపడి, గయ్యసానము చేరవలసినదిగా, బ్రోత్సాహపరచిరి. బార్జిచక్రవర్తిగారికి కరతాళ, జయధ్వనులతో సభ ముగిసెను.

సభలకు ప్రతిఘటన

రాజధానిసభకును, ఆంధ్రమహాసభకును, ప్రతిఘటన నెన్నట కొక సభ మా పురముందిర మున సమావేశముయినది. ఈ సభల ప్రాముఖ్యము ఉపయోగము ప్రజలకు బాలయండి తెలియించున, విశేషజనము, సభలంకరించలేరు. సభలకుసభలను (1) కొమాండురీ శేషాచార్యులుగారు (2) కొప్పర్తి యగ్గెస్వరగారు (3) అద్దంకి నుబ్బరావుగారు. (4) పొడూరి లక్ష్మీనరసింహంగారు. (5) శ్రీపాదరామమూర్తిగారు ప్రతిఘటనగా నెన్నుకొనబడిరి.

నగ్నాపురం తాలూకాభివృద్ధి సంఘము.

ఈ సంఘముయొక్క కాఖయగు, శ్రీవిద్యాభివృద్ధి సంఘమువారి పరీక్షలు ఈమాసములో జరిగివి. ఈకాఖ దిన దినము, భివృద్ధి జెందుచున్నట్లు గన్పించుచున్నది. వీరిరిస్ట్రలు జూనునెలలో చెప్పి, పరీక్షలో గృహధర్మయనవారికి, బంగారు పతకములు వగైరా బహుమానములిచ్చురు. ఈసంఘమువారు పూర్వము వార్షికోత్సవము జరుగునప్పుడు తోటవిందులను చేయుచుండెడినారు. సంఘము అట్టి విధముననే ప్రారంభముయి, కొంతకాలము, తోటవిందులను జరిపవని. కాని 7, 8 సంతకర్తములనుండి యేకారణముననే యీసంఘమువారు భోజనముల ఆయిటముతీని వేసివచ్చినవారికి నొక పూట భోజనము పెట్టి పంపిజేయుచున్నారు. తోటవిందులు తీసివేసిన తర్వాత, సభలకు జరుగురాక తగ్గిపోవుచున్నది. కాన సంఘమువారు యీసంకర్తము, తోటవిందులనుగూడ జరిపి ప్రజల కృత్యాముగలుగజేసి సుఖాభివృద్ధికి పాటుపడుదురని నమ్ముచున్నాము. ఈసంఘమునకు పరిశ్రామికకాఖ యొకటి సాపించబడినది. ఈరిజియోమను ప్యానుఅయిన సంతకర్తముయినను ఇంతకరకు యాకాఖవారేమి స్థిరమయినపరి చేసిట్లు గన్పించును.ఇప్పుడు యాధ్యపతులను వీరప్రయత్నముల కుమకూముగ నున్నది. ఇతర దేశసత్తువులు వచ్చుట లేనందున వీరు పాటుపడినయెడల కృతార్థులు కాగలరు.

గోకీలు మెమోరియలు ధంతు.

ఈఘండు స్థాపించిన సంఘమువారు ఈపురవాసులకు కొందరికి చుదాము నమిత్తము జూబుల నంపిరని వినుచున్నాము. కాని యిందు విషయముయి వీరేమి శ్రద్ధపుచ్చుకొని, వమాచేసిట్లు గన్పించును. మాపురమందలి మహాజనులు, ఈ విషయమును త్వరలో నాలోచించి, కొంతధనము ప్రోకుచేసి చెప్పి పట్టణము కొంత పంపి, కొంతసొమ్ముతో నిచ్చట నొక స్థిరమయిన జ్ఞాపక చిహ్నము స్థాపించియెడల గోకీలుగారికిని ఇండియా దేశమునకును గౌరవము చూపికవారగుదురు. మా పురప్రముఖులు నర్సాపురము నట్టినిరదబాదించి తప్పించెదరని నమ్ముచున్నాము.

వ్యవస్థాపకములు

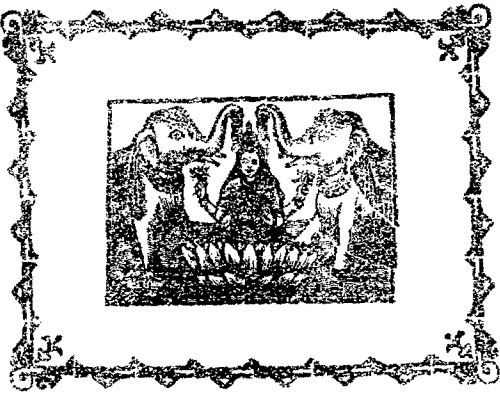
ముదురూరు, వేదపాఠశాల:—ఈ గ్రామమున 25-4-15 తేదీయందు బ్ర. శ్రీ గుంటూరుజిల్లా అంతర్గ్రామ నివాసియుగు గాదిరాజు శేషశర్మయనువారి ఉపాధ్యాయుల వారిగా నేర్పాటుచేసికొని, వేదపాఠశాల ప్రారంభము చేసిరి. విద్యార్థులు పడుగురు అని ముదురూరు చంద్రశేఖర శర్మగారు వ్రాయుచున్నారు.

ఒకవింతవార్త:—ఒకరాత్రి ఒకబ్రాహ్మణునింత కుపు బయటిరోడ్డుపక్కన క్రింద పండుకొనియుండగా నొక గాడిదవచ్చి ఆమెకు తొటికినది. సాధారణముగా ప్రతియూరి యందుగాడిదలను విచ్చలవిడిగా రాత్రులందు సహితము సంచరింపజేయుట స్వసాధారణమైయున్నది. రోడ్డుపక్కనకేలవై పరుండుకువలన నీలాటితోందఱు ఒకప్పుడెవరికైనను సంభవింపవచ్చును. కనుక ఆ విషయమునందు కొంచెము జాగరూకులై యుండవలెనని బల్లెరినండి యొకరు వ్రాయుచున్నారు.

శూద్రమహాజనసభ:—“ఏప్రిల్ నెల 22వ తేదీ ఆంధ్రదేశికపత్రికలో “శూద్రమహాజనసభ” యను శీర్షికతో పురవాసి వ్రాసినవారత ఆశ్చర్యకరము. ఆతడుచెప్పిన కుట్రలకు సమావేశముచేయుట యాపురవాసికే యశస్యమేమో! మన పూర్వులు అజ్ఞానుల శూద్రులుగా నిర్ణయించియున్నారు.తమకు సమావేశ మావశ్యకమని శూద్రుడు (అరగా అవివేకి) గ్రహించగలడా! పురవాసి శూద్రుడుగానున్న జ్ఞానయేగదా! అట్లైనదా జేర్చినవారందఱు శూద్రులకు యవివేకమన్నిగ్రహించదా! అది జె. వి. యల్. వారు వ్రాయుచున్నారు.

శ్రీబసవేశ్వరజయంతి:—శ్రీబసవేశ్వర నందీశ్వర పురాణములో “మీనాక్షితి భగవంతుడేమోననె, దివాకరే తులాసిదేవ, తత్పుత్ర, కకటాక్షుభ్యుశ్చుతాశేకాంకకోహిణి సంస్థేమకరసేవ, భూనుతే” మొదలైన శ్లోకములనుంచి వీర శైవతాధారముడైన శ్రీబసవేశ్వరకు వైశాఖ శుద్ధమునందు మొదటి సప్తమిలో రోహిణీనక్షత్రములో జన్మించెనని సిద్ధమవుచున్నందున ఇచ్చట నుండు వీరశైవ హితోపదేశక సంఘమువారు పరిశోధించి జరిగిన రెండు సంతకర్తములనుంచి యీ జయంతి ఉత్సవమును జరిపించుచున్నారు. ఈసంతకర్తము నిజవైశాఖశుద్ధప్రతిపద 15-5-1915 తేదీవారము రోహిణీ నక్షత్రమున్నందున అదియు సకల వీరశైవులు జంమారాధన శిక్షిత్తన పురాణోపన్యాసములు మొదలైన సద్విషయములలో కాలయాపనము చేయవలయునని కోరుచున్నాము. ఈయుత్సవమును ఆచరించుచువారేములు మాకు తెలిసిన మాత్రైక మూలకముగా కృతజ్ఞులను తెలిపించుచున్నాము—సంపాదక “ధన్యంగారి దాకణ నేర హితోపదేశకసంఘపుకార్యదర్శి.”

మదరాసు రాజధాని చంఘంసంస్కరణసభ, నెల్లూరు 1915:—రాజాపు మదరాసు రాజధాని సంఘ సంస్కరణ సభ నెల్లూరు పట్టణమున లక్ష్మీరారాజ్మిగారి పురమందిరమునందు ఈమే నెల 5, 6 తేదీలలో ప్రతిదినము ఉదయము 7-80 గంటలకు సమావేశమగును. మైనారు ప్రాచీన పుస్తకాలయోగ్యత్తులకు పండిత అల్లాడిమహదేవ కాశ్మీ, బి. ఏ, యం. ఆర్. ఏ. యస్., గారు తత్వభాగ్రాసవాధిపత్యము వహించుట కంగీకరించిరి. ప్రతిఘటన రు. 0-8-0 లు ప్రతిధికుట్టుచు చెల్లించవలయును. ప్రేక్షకులుగ రాగోరువారు ఈమే నెల 5 తేదీలోగా సభాకార్యదర్శిలకు వ్రాసి యుచితముగా టికెట్లు పొందవలయును. రాజధాని రాజకీయ సభకు ప్రతిఘటనగా నుండక సమయసంస్కరణ సభకు మాత్రము ప్రతిఘటనగా వచ్చునట్టి నెల్లూరు వాస్తవ్యులు కానివారలకు భోజనసభలు కావలసియున్నయెడల వారు మే నెల 1 తేదీలోగా కార్యదర్శిలకు తెలియజేసియెడల యేర్పాటు చేయవచ్చును. అని కార్యదర్శిలగు టి. వి. శివరామయ్య, శి. జేంకటకృష్ణయ్యగారు వ్రాయుచున్నారు.

ఆంధ్రపత్రిక

1915-వ సం॥ ఏప్రిల్ నెల 28-తేది
బుధవారము.

మానగరపాలకులు.

నిన్నటిదినము మానగరపాలకులు సమావేశమై కుప్పతొట్లసమస్య నొక్కతీరున తీర్మానించిరి. ఆసమయమున జరిగిన చర్చ నిజముగా మిక్కిలి యాకర్షకము. కడచినపర్యాయము సభ అసంపూర్ణగా నిలిచిపోయినప్పు డీవిషయమును ప్రశంసించుచు నగరపాలకాధ్యక్షుడు హెండవుల యభ్యసములనుగురించి కొంత విపులముగా వాక్రుచ్చెను. అందులో మద్రాసుప్రజ కల్పషము నకును మడ్డితనమునకును సభ్యాసకడినవారనియును పీఠులను ముడుగుదొడ్లుగా నుపయోగించుకొను నలవాటు వారికి సహజమైనదనియు మున్నగువిషయముల నాతడు సూచించుచు కొంచెము హాస్యరసముతో సుకన్యసింఁచెను. అట్టి హాస్యము సభ్యులకు గిట్టలేదనుట నిన్నటి సమావేశములో జరిగిన చర్చకుబట్టి విశదమయ్యెను. ఆరోగ్యశాఖాధికారి, అధ్యక్షుని సహాయార్థము కాబోలును, ఇంటింటికి పెట్టదలచియుండిన తొట్టికొక క్రొత్త సమూహా నేర్పరచి దానియొక్కవలయు నొత్తించి అది యుపచరించువద్దతి వర్ణించుచు సభ్యులకు కరవత్రములను బుచ్చివేట్టెను. ప్రతియింటి ముంగిటను ప్రత్యేకముగా నొకగొయ్యి తీసిందులో నిముషమునట్లు తొట్టి నిడుటయు దీనిపైన తలుపులమూత మరతోనైనను మరలేక యెనడు తనంతట తానెరచుకొనుచు మూసికొనుచు నుండునట్లుగాని ఇంటి వారు తెరచి మూసియుంచు నట్లుగాని ఏర్పరచుటయు ఆతొట్టి క్రిందిభాగము నుండి సారంగము వలె మార్గమొకటి కల్పించి కుప్పవాడు కుప్పను బయటినుండి ఇంటివారితోపని లేకయేతీసికొని పోవుటకు సమపాయ మేర్పరచుటయు నీనూతన నిర్మాణముయొక్క ముఖ్యవివరము. డాక్టరు నాయుడు గారు తా మిట్టి నిర్మాణములను వాస్తవ్యదేశములలో జూచియుండిరిని చెప్పుచు ప్రోద్బలపర్యాయము నొనర్చిరి. మన హైందవ భూమిలోని పారిశుధ్యకడతల చరిత్రను ప్రాస్థముగా ప్రసంగించువారైరి. ఈవిషయమున జనులు వట్టణములందు విశేషముగా గుమిగుడుట పూర్వము తటస్థింపనండున మనవారు వ్యక్తి వైర్వ్యమునకు ననేకసూత్రములను పన్నినను సంఘమున కంతటికిని ప్రవర్తించు పారిశుధ్య నిర్ణయముల మెనర్పలేదనిరి. అధ్యక్షుడు గొని తెచ్చిన క్రొత్తపద్ధతిలో కుప్పలూపు కూలివా రిప్పుడు కావలసియుండునంతమూది యన సంఘాండరిని తెలియజేసిరి. ఒకవేళ నాపద్ధతికి వ్యతిరేకముగా నీతీర్మానము అంగీకృతమయిన నను నమలులో నిడు నధికారము నధ్యక్షునిదే యనియు కావున నాత డిప్పుడు కుప్పతొట్ల విషయమున చేసిన యు తరుపు లుపసంహరించుకొనవలసిన పని లేదనియు సూచించిరి. అధ్యక్షుడు డిరిటిని తనపూర్వ స్వాతంత్ర్యము నుపయోగింతునని డాక్టరు నాయ

రుగారి సలహాపై నగూడ బెదరించినవాడు గాను. ప్రత్యుత్తర మిచ్చుచు తాను ఈతీర్మానము ననుసరించి అసంఖ్యాకముగా తొట్లుకొన దలంపలేకని యు ఈతీర్మానమును లక్ష్యపెట్టక పోవుటకు తన యధికారమున నున్నను నట్లు దీనిని తృణీకరింప డనియు మరల కుప్పతొట్లను చేర్చి యొక్క ప్రదేశమున నచ్చటచ్చట నిడి ప్రయత్నించు ననియు నాపద్ధతి విజయము కాకపోవునని సభ్యులేయాగోచింపవలసినవారగుచుననియు నొడిసెను. ఈతీర్మాన చర్చనుధ్యన ఏ. జె. లీచుగారు ప్రాతపద్ధతి క్రొత్త పద్ధతిరెండును ప్రక్కప్రక్కగా నిడి ప్రయోగము చేసి చూపుట కార్యమని యుపక్రమించిరి. క్రొత్త పద్ధతియందు పైనివర్ణించిన క్రొత్తనిర్మాణము లేర్పడినను కొన్ని ఇబ్బందు లున్నవి. ఆరోగ్యశాఖాధికారి కరవత్రమున ఈక్రొత్త నిర్మాణములకును అందుంచబోవు తొట్లకును నింతవ్యయ మగునని చెప్పలేదు. ఆవ్యయ మెవరు భరింపవలసినదియు వాక్రువ్వలేదు. శ్రీ యు త నా గాయణస్వామి శ్రీష్టిగాను నుడివినరీతిని నింట నాలుగు సంసారములున్న నెవ్వరు జవాబుదారీ కావలెనను ప్రశ్నయు నొక్కొక్కడ పొడపూపవచ్చును. పెట్టుతొట్ల పరిమాణమునిర్ణయించుటయు నెన్ని యోయోకులు పడునిండ్ల విషయమునకవ్వతమము. ఇన్ని లోపములు పైకి కానవచ్చుచున్నవి కాని వీనినిగురించి విమర్శించియుండిన సదుత్తరములు కలిగి ముండునమో. కరవత్రమున నీపద్ధతి నులభమనియు నెక్కువ వ్యయముతో కూడుకొనినది కాదనియు నున్నది. కాని నిన్నటిసంక్షోభమున మననగరపాలకు లీవిషయములలోనికి దిగినవారేకారు. జె. ఏ. లీచుగారి స్వనమును వినినవారైననులేదు. నిజముగా కార్యభారము వహించవలసినవారి యసంతృప్తితో ప్రాతపద్ధతియే పెట్టెముటకన్న సమాధానముగాను సావధానముగాను రెండుపద్ధతుల గుణగుణములు బయల్పడు తెరువరని ముందరిన మిక్కిలి బాగుండియుండును. మొదటనే నిర్భాగముగా ప్రజలపై పరిపాలకాధ్యక్షులు పట్టలంబింపి నీత నవీరవర్ధతి అంటికి పదునారుగ త్రోసివేయబడినది. కాని ప్రాతపద్ధతిని విరివిగా నెల్లొల్పి తగినన్ని తొట్ల వికాసముండు ప్రయత్నమును నగరపాలకాధ్యక్షుడు కైకొమ్మనట్లు లేదు. వ్యవసాన మెట్లు తేలునో తెలియదు. ఆతని యుపన్యాసపు పోకడను బట్టి రెండుపద్ధతులను ప్రత్యేకప్రదేశములలో నుంచి చూడగల డని తోచుచున్నది. అట్టి ప్రయత్నమును ఫలము కియ్యజాలక. ఆకులలో భూంపని జాతులుండు ప్రదేశములలో క్రొత్తపద్ధతి విజయము కావచ్చును. అచ్చటపెట్టి అచ్చట విజయమైనదని యంతటబెట్టి ప్రయత్నించుట పొసగదు. కలవరము మరల కలుగకతప్పదు. కావున నధ్యక్షుడు ఆలోచించి అన్ని భాగములలోను రెండు పద్ధతులకు కొంతకాలము పెట్టి ప్రజను తమ వవీరపద్ధతికి మరచి ప్రాతపద్ధతిని నావివేయుట చేయతగిన దని మేము నమ్ముచున్నాము.

ఇటీవల వంగరాష్ట్రమునుండి దినదినమును కొంచె మించుమించుగా బుడిపోటుల వార్తలు వచ్చుచున్నవి. పోలీసువారికి గూడ వీరిని నాపుట యసాధ్యమగుచున్నది. ఇటీవల నెకచోట పోలీసువారికి బుడిపోటువిషయము ముంజే తెలిసియు వారేమియు చేయలేక పోవుట నొకవార్త విశదపరచెను. నేటికనమును నట్టివార్త మరెయొకటి ప్రచురింపఁబడి వచ్చినందులకు చింతించుచున్నాము. కొందఱ బుడిపోటులన్నియు రాజకీయములని

సాధించు చూచువా రున్నారు. నేడు వినవచ్చి యుండు బాల్గా బాల్ గొట్టిదే యనివార్త వాకొనుచున్నది. స్వేదనుటకు నాధారము నుండుగులు వాగరకులుగా నుండుటయే యచుసూచనలు గాన వచ్చుచున్నవి. ఈమాత్రముచేత రాజకీయ మని వర్ణించుట యంతెసరికాదనియు నిజముగా నాక కారణములును ప్రజలు నిరాయుషులయు యసహాయులుగా నుండుటయు మూల హేతువులనియు వంగ రాష్ట్రములోని హైందవ ప్రతికలు మాటిమాటికి నున్నోషించుచున్నవి. రాజకీయ కారణములచేతనే మొదట నిట్టి దోషికులు హత్యలు బయలుదేరెననుట హైందవభూమి యెరుంగును. ఇప్పటికిని వెజ్టిమువిరియెవ్వరో కొందరుత్తుకులు ఘోర కార్యముల పాలగుచుండినను నుడవచ్చును. వారు బహుస్వల్ప సంఖ్యాకులుగా నుండక తప్పదు. రాష్ట్రమునందలి దుండగము లన్నియు నట్టి వారొనర్చు చున్నారనుట పొసగదని నేరముల యపరిమిత సంఖ్యయే నిర్ధారించుచున్నది. లోగొంధి గారు నిన్నటికనము నై. ఎమ్. సి. ఏ. విద్యాధుల సన్మాన పత్రికకు ప్రత్యుత్తర మిచ్చుచు రాజకీయ హత్యలను, దోషికులను గురించి పల్కినఖండన వాక్యములు సర్వహైందవ ప్రజలగా గ్రహింపదగి యున్నవి. అట్టి పనులకు దిగువారు నీచులు, పీరికిపందలు. రాజకీయహత్యపద్ధతి విచారితము. హైందవ భూమిలో వేరు పాడుకొనజాలదు. నిర్భయముగా నిర్మోగమోటుమిగా నిష్కల్మషముగా హక్కుల నడుగుట స్వాతంత్ర్యముల కోరుట న్యాయము. ఈభూమి యొక్క సాత్త్విక నైజమున కిదియే రాజపథము. దీనిని మాత్రమే హైందవ భూమి యంగీకరింప గలదు. కావున ప్రభుత్వ లీవిషయమును గమనించి వంగ రాష్ట్రములోని దోషికుల యు రాజకీయము లని తలంపక స్వల్పమున తీర్చిచుచు సమాధానముతో ప్రజలు కనెట్టులను, కప్పులను, నీచులును నను దోషిగాండ్రనుండి సంతరించు కొనుట కస్తలగున స్థానర్థులకు పరిశ్రమ చేపడురని నమ్మవలసి యున్నది.

నిన్నటి మానగరపాలక సమావేశమున మానగరపాలక కార్యాలయ సాధనిర్మాణ సమయమున జరిగినకొన్ని లంచగొండితనములు చర్చకు వచ్చెను. వానినిగురించి విచారించి ప్రత్యేకముగా రిపోర్టు చేయుటకు నొకయుపసంఘ మేర్పడి యుండెను. వారు తమరిపోర్టును నిన్నటిదినము నివేదించిరి. ఆరిపోర్టు ప్రకటితమై మాయెదుట లేనందున నందలి విషయములను జర్పింపలేము. కాని నిన్నటి చర్చా భోరణివలన రిపోర్టు చేయ నేర్పకైన యుపసంఘమువారుగూడ నెకవిధముగా నంతటిని బహిరంగ పరచలేదను నభిప్రాయము కలుగుచున్నది. డాక్టరు నాయుడుగారు కొన్ని సూక్ష్మాంశములను చర్చించిరి. నగరపాలక సభ్యులలో నొక్కరగు ఏ. సి. పార్థసారథి నాయుడుగా రికి రు 200 లు చేదినవని వినినట్లు మూకీకృతేలను నతడు చెప్పెనట! నాయుడు గారది యబద్ధమనిరి. ఉపసంఘము వారు వీరిమాటను నమ్మిరి. ఆమాత్రపు సాక్ష్యముమీద సాధారణులనే దోషస్థుల నుకొనరాదే ముగ్ధునిపిఠల్ కమీషనరులను దోషస్థులని నిర్ణయింపవచ్చునా యని డాక్టరు నాయుడుగారు ప్రశ్నించిరి. హెడ్లు గుమాస్తా సుబహ్వాణ్యయ్యరనునతడు పని చాలించుకొనుచున్నందున నుపసంఘమువా రాతనివిషయము వివరింపలేదట. సి. పి. రామస్వామయ్య గారు అతడు దోషియని స్థాపించుటకు సాక్ష్యము

బరోపా మహాసంగ్రహము

ఇంగ్లండు

ఇ.వెను యుద్ధము

క్రొత్త సేన

లండన్ ఏప్రిల్ 27:—ఇ.వెనుద్ధ జరిగిన యుద్ధ వార్తలు వినిన తరువాత లండనులో చాలమంది క్రొత్తగా సేనలో చేరుచున్నారు. ముఖ్యముగ పెంటులు డిపోలో చాలమంది చేరిరి. చాలమంది సదాతిసేనలోను, ఫీరంగి సేనలోను చేరుచున్నారు.

ప్రతియొక్కమితి నివేదనము

లండన్ ఏప్రిల్ 27:—ఇండనుగి కెట్టు ఇట్లు పకటిం చుచున్నది:—ప్రాన్సు, రుస్సో స్పెయిను, పోర్చుగలు దేశములకుతప్ప ప్రతియొక్కమితి నివేదించబడినది.

ఫ్లియూమాన్లు సర్ బాను ఫ్రెంచిగారి బాబు.

లండన్ ఏప్రిల్ 27:—ఫ్లియూమాన్ బాబు ఫ్రెంచి గారిట్లు తురుహిద్యలో తెలియజేయుచున్నారు:—ఇ.వెను దు ఈశాన్యభాగమునన్న జర్మను తెలియించి నప్పుడెల్లను వెనుకకు నెట్టిజేయబడుచున్నది. మధ్యాహ్నము మనవైకిల శత్రువులను త్రొక్కివదిలించుదురు పోవుటకారంబించిరి. సెయిటు:జూలియన్ దగ్గరను, దీనికి పద్మపుటను మనవైకిల ముందుకు పోయిరి. మనయెడనువుల పరాన్నులకు మనకుతోడ్పడిరి. ఉత్తరభాగమునకు మరొకతెహరమునందు పోయినట్లు తెలిసిపట్టుకొనబడినది. యుద్ధములో మన ఫీరంగులు బాగుగా పనిచేసినవి. దీనివలన శత్రువులకు విపరీతమగు నష్టము కలిగినది.

తక్కిన సేనాముఖమునందు విశేషములులేవు.

కాబ్రిరీ జంక్షనును మన వైమానికులు ధ్వంసముచేయుటయేగాక టోబ్రిడింగు రౌండ్, ఇంజెలుమకొప్పరు, నేడెను లాంగిమాన్సు, తీల్లు, రూలరు పట్టణములకుదప్ప జంక్షనుల మీదను, నేడెనుల మీదను నిన్న బాంబులను వేసిరి.

ఇ.వెను యుద్ధము.

సర్ బాన్ ఫ్రెంచిగారిట్లు వ్యాసించుచున్నారు:—ఇ.వెను ఈశాన్యమున కతితముద్ధముజరుగుచున్నది. తక్కిన స్థలములలో మారుపులేదు. మారుకొండన స్థితిగతులనునగుంచి

న్నదనిరి ఇట్టి మూడరము డిపార్టుమెంటు వదలి పోయిన మహాసేనకు చూపలేదనియు జనరల్ శాఖలోని విమర్శావిమయములకు నుపసంఘము వారు దిగనేలేదనియు నాయరుగారు చెప్పి విచారణ యంతన్యాయముకాదని నుడివిరి. తమకధికారముండినచో నుపసంఘమువారిని మరల విషయ నిర్ణయ మొనర్చుడ: పంపియుందురట! ప్రభుత్వము వాదనను నిరసించునంతయు నట్లులే యంగీకరింపక చక్కగా విమర్శింతురు గాక యని కోరిరి. ఈచర్చ యంతయు మానగర పాలకులకు లక్షాకరముగాదా!

సంపాదకీయ పకటనము.

శ్రీమద్రాక్షసనామ సంవత్సరాదిసంచిక కొంతకయి దిగదిన మనకయ్యుత్తరములు మాకాశ్వస్థానము నలంకరించుచున్నవి.

ఇట్లు మమ్ము ప్రోత్సహపరచుచున్న ఆంధ్రలోకి మనకు మేమంతయు నిల్పబడును. బరోపా మహాసంగ్రహము కారణముగా కాగితములు దుర్లభములగుటచేసి సంచికానుద్రణ మింతవరకు ఆలస్యమయినది ఇక నవతీకాలమున ప్రచురింపబడును. పతనోత్సకతుడేసి గ్రాహకులు సంచికల కయి తరుచు వ్రాయుచున్నారు. ఇట్టివికి సకాలములో నందజేయబాలంబులకు మిక్కిలి చింతించుచున్నాము. సాధ్యమయినంత శీఘ్రములో సంచిక నందజేయగలమని విన్నవించుచున్నాము.

సంపాదకుడు.

మనకు ఎడమచొక్కనున్న వైశ్యము ఫ్రెంచివారు తెలుకకు నారదోలుబడుటవలన వారిలో నుముగా నుండుటకయి ఉత్తర దిక్కునకుదిరిగి పడమట నుండుటకాలియకారమువ్యాపింపవలసివచ్చినది. ఈమార్పు మనసంతులన కొంతవరకు బలపానకలచెను. కనేడియనులు ఆద్యుతసాహస పరాక్రమములతో మిలిమిరినశత్రుసేనలతోగోరినను పెయింటుజ్యాలియను శత్రువులకలమాయెను. మనసయ్యువుదారాగ్రామమునకు దక్షిణమునందున్నది. ఇ.వెనుకుతూర్పుభాగమున నున్న మనసేన మాత్రముగా ఒక ఆటకొనిని నూలునుండితాకబడెను. శత్రువుల బలవత్తరమయిన విజృంభణమును మనవైశ్యము ధ్యయ్యముతో కామకొనుటయేగాక వారిని స్పృశిసాహసముతో ఛేదించి పోయెను.

ఆకస్మికముగా నిట్లు మనము ముట్టడింపబడుటచే మనకు నిటలు ఆద్యుతమయిన పరాక్రమమును జాగ్రత్తగలిగి, సేనానాయకులు తమ కాళలమును, ఉపపత్తినివేలించిరి. ఇ.వెనుగుట్టుకు తూర్పుభాగమున జర్మనుల సన్నటిదినము ముట్టడించిరి. శత్రువులు విమనాయువులను కదలినను వారి విజృంభణ మామడినది. జర్మను సేనానాయకులు, వైరులు మనవలన ఖుబులుగా పట్టుకొనబడినారు గడచిన నూడునెడమల పోరాటములో శత్రువులకు మనము జాలనష్టమును కలగజేసితిమి. మన వైశ్యములు కలికముగానేయున్నది. మనవి నాలుగుఫీరంగులను జర్మనులు పట్టుకొనిరిగని పంపబడిన తంత్రివాద్యలో నిజమేమియు లేదు. మధ్యాహ్నమునమున కోర్ట్రాయన్వేషమయినా మన వైమానికుల దొంగు బాంబులను వేసెను. రయిలుబండ్లను ధ్వంసము చేయుచుండిరి. వైమానికునికి గాయములు కలిగినను వాడు సురక్షితముగా విమానముతో మఘూలలోనికి వచ్చెను.

ప్రాన్సు

పార్వీను ప్రకటన.

లండన్ ఏప్రిల్ 27:—పార్వీ సాయంకాలము ప్రకటించినది:—ఇ.వెనుకు ఉత్తరమున మనసేన ముందుకుపోయినది. మన ఎడమవైపుననున్న శత్రుసేనకు చాలానష్టముకలిగించి వెనుకకు కొట్టివేసితిమి. జర్మనీవారు తిరిగి విమపులగాను ఉపయోగించినారు. కాని దావలన బాధకలుగజండ మన వారు తగినయేర్పాట్లు చేసికొన్నాము. జర్మనీవారు పేల్చిన మందుగనివలన యేర్పడిన ఒక సారంగమును పట్టుకొనుటకు ఛాలెంజుకు ఉత్తరముననున్న శేవర్థ పబ్లికేసేనలకు యుద్ధము జరిగినది. ఈయుద్ధమునందు మనసేన జర్మనులను ఆసారంగము నుండి పారవోలింది. దెహమాయులు జర్మనులు మనసేనపై పడిన మనసేన స్వస్థానమును నిలుపుకొనిరి.

మ్యాజుడియెత్తు ప్రదేశములలోను, లాఇపార్జెనువద్దను పెంటురెవికవద్దను జర్మనీవారు మనసేనపైదీ తీక్షణముగపోరి. ఈ మూడు ప్రదేశములలోను మనసేన వారిని ఓడించిరి. లాఇపార్జెను అంతా మనస్సాధనముగా నున్నది. లాఇపార్జెను యెత్తుప్రదేశములు జర్మను కవములతో నిండియున్నది.

స్టాండర్డులో గొప్పయుద్ధము.

అలహాబాదు ఏప్రిల్ 27:—పయినీరు పత్రిక లండన్ విలేజురి పంపినవార్తలు:—ఇప్పుడు స్టాండర్డులో జరుగుచున్న గొప్పయుద్ధమును చేయకలెనని జర్మనీవారు చాలకాలము నుండి ప్రయత్నములుచేయుచున్నారు. బ్రిటీషువారు 60 నంబరు కొండకు పట్టుకొనుటచో జర్మనీవారుయెత్తు యుద్ధంప మ్రోవె. ఈకొండకు తిగిపట్టుచునేగాని ఇ.వెనుకు దక్షిణముగా నున్న బ్రిటీషుసేనపైపడుటచే విజితము. ఆది ఉత్తర ప్రాంతములో వైశ్యునిలేఖరి తెలిపినాడు.

గివెర్నీవద్ద జర్మనుసేనలు గుంపులు గుంపులుగ బ్రిటీషు సేనపైపడుచున్నారు. తమకున్న హెచ్చుగానున్న జ్యోతుసేనతో యోధించి బ్రిటీషుసేన వైశ్యముగ పోయెను. అని ఉత్తరప్రాంతముననున్న మ్యాంజిపోటు విలేజురి తెలిపినాడు.

ఇ.వెను ఉత్తరమున యుద్ధము.

లాహోరు ఏప్రిల్ 27:—23 వ తారీఖున సి అందు యంగజెట్ పత్రిక లండన్ విలేజురి పంపిన వార్తలు:—ఇ.వెను ఉత్తరమున జర్మనులు మనసేనపై పడుచున్నారు. దీని బట్టి జర్మనుసేన ఇ.వెనుకు ఉత్తరముగా పడిపోవునని చెప్పు

టనునీరులేదు. అది వైశ్యుపత్రికయొక్క మిలిటరీ విలేజురి తెలిపినాడు.

పెంటుల్ మ్యాను ఏజెన్సీ ప్యాన్సు విలేజురి ఈక్రింద విషయములను తెలుపు చున్నాడు:—జర్మను సేనలు ఇ.వెనుకు ఉత్తరముకు ఉన్న మిట్టనుండి నేలపై పడుటకు కారణమేమో ప్రాంతములోని ప్రైవేట్ యెద్దపనిములు చెప్పుచున్నారు. జర్మనీవారికి నిలకనేలేదని కొందరు చెప్పి నారు. కాని యిప్పుటివరకు తెలిసేక విషయములనుబట్టి చూడగా ఏదో ఆలోచనతో జర్మనులు చాలాలవ సేనను యుద్ధము చేయుచున్న వైరికపంతులవెనుక నుంచినట్లు తోచుచున్నది.

ఇ.వెను యుద్ధము.

కెనడా సేనల పరాక్రమము.

లండన్ ఏప్రిల్ 28:—ఫ్రెంచి సేనలు కొంచెము వెనుకకు పోవుచుండగా కెనడా సేనలు ఇ.వెను ఉత్తరభాగమునకు పంపిరి. కెనడా వారికి తినుటకు ఆన్నము, త్రాగుటకు నీరు లేదు. గిడ్డంగిన్ని తడిసి యుండెను. ఒక్కొక్క వైరికునికదగ్గ 400 తుపాకీతోటాలు ఉండెను. పగలంతా కెనడా సేన ఊరటండెను. రాత్రి రెండవూములైనతరువాత కెనడా సేనలను వరుసగా నిలబెట్టి 500 గజముల దూరములోనున్న శత్రుసేనపై పడమని ఉత్తరవునిచ్చి. సుమారు 2500 మంది కెనడావైనికులు 700 మంది జర్మనువైనికులు, పెద్దపెద్దఫీరంగులు ఉన్న అడవిలో ప్రవేశించి జర్మనులపై పడిరి. అడవి బయటనున్న కండకముమీద అగ్నివర్షమును కురిపించి తరువాత అడవిలో జొరబడిరి. కెనడావారి చుట్టు జర్మనుసేనలుండెను. కెనడావారు ఎటుపోవుటకు నీలులేక ఆక్కడనే కండకములను త్రవ్వకొని మరునాడు ఆనగా గురువారము, శుక్రవారము, ఆక్కడనేఉండిరి. జర్మనీవారు అగ్నివర్షమును విరామములేకుండ కురిపించుచుండిరి. విషము కెనడావారు వైశ్యమునకుపోయి జర్మనులను సన్నీలతో ఘోరముగపొడిచినారు లాగికొనిన మూడు ఫ్రెంచి వారిట్టరు ఫీరంగులను తిరిగి లాగి కొని వానిని నాశనము చేసిరి. తరువాత తాము పోగొట్టుకొనిన 4 ఫీరంగులను లాగి కొనిరి. యుద్ధముజరుగుచుండగా ఒకజర్మను ఆఫీసురు కుపాకీతో కాల్పుకొని చనిపోయెను ఈయుద్ధములో యెంతమందిజర్మనులు చనిపోయినారో చెప్పనలవికాదు. కాని జర్మనీవారు తెల్లవాగు నీరకులతోదెబ్బలు తిన్న వైనికులకొరకు చనిపోయినవైనికుల భాగవతవరుమండిరి.

దెబ్బలుతిన్న కెనడావైనికుడు

దెబ్బలుతిన్న కెనడావైనికుడు ఈక్రిందివిషయములను చెప్పుచున్నాడు:—దెబ్బతిను రక్షకసేన మాముందు ఉండెను. వారుపోకి వారికి పోపోయిరి. జర్మనీవారు దెబ్బలుతిన్నవారికి సాహాయ్యము చేయక రెడ్డిక్రాసు సంఘము మారి డేరా లపై తిత్తును ఫీరంగులను కాల్చిరి. మాకు 48 గంటలకుండితిడిలేదు. మూలకొండకి 72 గంటలకుండితిడిలేదు. ఇట్టినితీతిలో మాసాహాయ్యమునకు క్రొత్తసేనవచ్చినది. ఈతెలుతోపోగాడు హిందూదేశపుసేన, ఫ్రెంచిసేన, పెద్దపెద్ద బ్రిటీషుసేనలు మామని ఫ్రాంతి నిమ్మటవచ్చిరి. వారినిచూచిపప్పుకు చాల ఆకండుకులిగినది. వారువచ్చి మేము గుహించినా సేలను ఆక్రమించుకొనిరి. ఈయుద్ధమునందు మాసేనలోని చాలమంది ఆఫీసర్లు, చాలమంది వైనికులు నష్టమైరి.

విమపులగా

జర్మనీవారు ప్రయోగించిన విమపులగా ఫ్రెంచివారి కక్షమునుపొయెట్లు టర్క్ల వైనికులను తరిమి వేసినది. రెండు కెనడా పటాలము నాయకులు యిచ్చిన ఉత్తరవులను సుగా ప్రయోగితేక జర్మనుల మీదపడినది. జర్మనులు అగ్నివర్షమును కురిపించుచుండిరి. విషము కెనడా పటాలము వెనుకకు తిరిగిచూడక జర్మను కండకముల మీదికే దెబ్బజర్మనులను సన్నలతో పొడుచుచు అందగు చనిపోయిరి.

కెనడా మరీకురువు.

కెనడామరీకురువు యుద్ధములోమాసిన వైశ్యసాహములకు కెనడావైనికులందరు మెచ్చుకొనుచున్నారు. ఈయతగురువు పరాక్రమముతో కెనడావైనికుల రెండింటిలో భారీముషియగు ఒక జర్మనువైనికుని పట్టుకొనివచ్చినాడు.

కెనడావారి సంతోషము.

తమకు విజయము కలిగినందుకు కెనడావారు సంతోషించుచున్నారు. తమవైశ్య సాహసములను చూపుటకు అనకాళము చిక్కినందుకు కెనడావైనికులు ఆనందించుచున్నారు.

కానాలు పురువుగాను మెచ్చుకొనుట.

వైరికముంత్రికి ఉత్తరమువ్రాయుచు, బ్రిటీషుసేనను, తమకునూదకే తిగిసంపాదించిన కెనడాసేనలనుమాచి సేను చాలసంతోషించినారు. జర్మనీవారికితెనుగు, అన్యాయగు పద్ధతులనుండి సామ్రాజ్యస్వాతంత్ర్యమును హక్కులను కల్పించుటచేయుచున్న యామాహాయ్యధమునందు కెనడావారు తమధర్మమును ఘనముగానెరవేర్చిరి.

లాహోరు ప్రభుత్వం :- చిన్న చిన్న రైలు మార్గములను
వేయించుకొనుటకుగాను, జిల్లాబోర్డును స్వల్పమనవిధించుటకు
అధికారియను ఇచ్చువట్లు పంజాబు జిల్లాబోర్డుల ఆస్తును నవ-
రించుకలెనని ఆలోచనలు జరుగుచున్నవట.

బొంబాయి ఏప్రిల్ 27:—బొంబాయిలో ఎండలు
యెప్పుటికలెనే ఉన్నవి. చాలామంది అప్పుడొండలకు బట్టి
నారు. కొన్ని లోబు లింకాకొందరు. పెద్దదరు కొందరు
ఈరాజధాని వరలి ఉరకకుండులను మొదలను
ప్రదేశములకు వెళ్ళిపోయి, పైకింకెదవ్వు ప్రభువు
ప్రభువు మహాబలేశ్వరకొండలో నున్నందున అక్కడ చాల
అందముగ నున్నది. అక్కడ కొందరు ఇంద్రుడు మహా
రాజుగారు శ్రీమతి బహంగీనగారు సర్ ఫిరోజిమ మహతా
గారు వారి భార్య చచ్చి అక్కడనే ఉంటున్నారు.

కూనూరులో జంతుచికిత్సాలయము.

కూనూరు ఏప్రిల్ 29:—నిగిరిజిల్లాలో నౌక జంతు చికిత్సాలయమును స్థాపించుటకు కునూరుకు సామీప్యమున నున్న వైకాపింగుల పోస్టు అనుబంధ స్థలము వున్నట్లుగా నిర్ణయించినది.

ఇటలీకి భూమిని లంచముగా నిచ్చుట

లండను, ఏప్రిల్ 29:—ఇటలీలో జర్మనుల రాజధానిగానున్న భూభాగపు అస్తియాలని ప్రెంటిస్ జిల్లాను, కొన్ని తురుష్క దేశపులకులను ఇటలీకి యుద్ధమునకు దిగివచ్చుటకు యిచ్చునని అస్తియాలని జర్మను మైలేషియాలోని కొంతభూమిని తప్పిదముగా జేయునట్లును ఏర్పాటుచేయుటకు జర్మను ప్రభుత్వమును ఒప్పించినది లండను మార్కెటింగ్ పోస్టుయొక్క ఆమ్స్టర్ డెల్ఫర్ తెలిపినాడని లాహోరులోని సి. అండు. ఎమ్. కె. జె. లు ప్రతికట తంత్రి వ్రాస్తే లండను నుండి వచ్చినది.

పంజాబు కుట్రకేసు

లాహోరులో విచారణజరుగుచుండుట.

అడ్వోకేటుగారు కేసును ప్రారంభించుట

లాహోరు ఏప్రిల్ 27:—కొలంబియా మున్నగు దేశములకు వలసవల్ల తిరిగివచ్చిన వారిమీద మరికొందరి మీదను కుట్రచేయుటకు పాపపడినది. ఈ కేసు లాహోరు సెంట్రల్ జైలులో హిందూదేశ కరణకాసము ప్రకారము ఏర్పడిన సెంట్రల్ జైలులో ప్రత్యేక న్యాయస్థానము వారి వలన విచారించ బడుచున్నది. ఈ కేసును గవర్నరు మెంటు అడ్వోకేటు బీవను పెట్టుకొని ప్రారంభించుచు నిట్లు చెబుచిరి.— కేసు ప్రారంభము విచారణ జరుగు కొలదిని, ఎన్ని యోగములు బయటపడును. బ్రిటిషువారి యుద్ధముచేసి హిందూదేశములోని అంగ్లేయు ప్రభుత్వమును కూల ద్రోహవలయునని ముద్దాయిల యుద్ధకేసు. హిందూదేశ ములో యూరోపియనులను తరిమివేసి, స్వదేశ ప్రభుత్వము లేక స్వరాజ్యమును నెలకొల్పవలయునని వీరి యభిప్రాయము.

హిందూదేశపు స్వాధీనులను తిరుగదీసి, తిరుగబాటుచేయుచుట వీరుదీనినాడని కావలసిన ఆయుధసామగ్రినిపట్టు చేయుట (2) ఆయుధములను మందు సామగ్రిని పోగుచేయుట వైనికులను కూడ ఏర్పాటుచేయుట ఆయుధసామగ్రిని కొనుటకు సామర్థ్యము సంపాదించుట.

(2) గవర్నరు మెంటు బ్రిటిషుల దోయకొనుటవలన, బందిపోట్లను జేయుటవలన వీరికొరకు సామర్థ్యముపొందించుట. ఈ కార్యమును సాధించుట కిట్టిపద్ధతుల కలపబడినవియునని, వీరియుద్ధకేసు. కుట్రకు అడ్డుముక్క పోలీసుఉద్యోగులను, తదితర ఆఫీసులను, హత్యచేయుటయును, తిరుగబాటు ప్రారంభమైనట్లుగా, ప్రజలను చంపివేయుటయును. రైలుబండ్లను, వంతెనలను ధ్వంసముచేయుటయును. యూరోపియను వైనికులనికడ అకస్మాత్తుగపడి, చంపివేయుటయును. రాజద్రోహ గ్రంథములను ప్రచురించి, పంపివేయుటయును. రాజద్రోహ ఉపన్యాసము లియ్యవలయును. ఈ గ్రంథములను రాజద్రోహులకు పంపవలయును. ఈపట్టుబట్టు బయలుపడినది. ఆ ప్రకారము తెలియజేపడుచు. ఏయేసందర్భములలో హిందూదేశమునండి బయలుపడిరి. ఆమెకావల్లి తిరుగుబాటు పుట్టించెడి యేర్పాటులను చేసి, హంకాంగు, హిందూదేశములలో నెల్లువైకులను తిరుగ తీయుటకు ప్రయత్నించినది. ఆయుధములను బందిపోట్లను జేయుట, హత్యలను చేయుట, హిందూదేశములను, హిందూదేశమున కవలన, గురుద్వారములలో కలిసికొని, రాజద్రోహమును వ్యాపింపజేసితిరుగుబాటును పుట్టించెడి యేర్పాటులు చేయుట మున్నగువానికి సంబంధించినసంగతులను ఆ ప్రాంత రులుచెప్పుచు. హరదయాలు, ఆమెకా చీనాదేశములలో రాజద్రోహమును వ్యాపింపజేయుటకు ప్రయత్నించుచున్నాడు. ఇతడు గురుముఖి హిందీ, ఉరుమాభాషలలో రాజద్రోహమును బోధించు ప్రతికట ప్రచురించుచున్నాడు. రాజద్రోహగీతములను, కూడ ఇతడు ప్రకటించెను. ఆమెకా లోని భారతీయులలో నితడు సభలు చేసి, ఉద్దేశమును కలిగించు ఉపన్యాసముల నిచ్చుచున్నాడు. ఈ సభలకు కొందరు ఆమెకావారు కూడ హాజరుగుచుండును. రాజద్రోహ గ్రంథములను పుచ్చుచు రింపుటకు సామర్థ్యము పోగుచేయుచుండును. ఇతడు 1909 లో ఆమెకావల్లి పంబాబునండి పరారయైన భామగుదాను అనునతని ఎల్లు కలిసి

కొనినది ఆ ప్రకారము కొంతగా నవాబుభానుచెప్పును. ఇతని కిని, అజిలేసింగునకును సుఖి అంబాపసాచునకును స్నేహము గుట్టు నవాబుసింగుకు చెప్పెను. వీరిద్దరు పరిష్కారముచేసారు. ఇతడు గులాముహా స్నేహ అను పేరును పెట్టుకొనెను. ఈ యుద్ధముపు నాయకులలో బాయిపరమానందు ఒకడు. రాజద్రోహగ్రంథములను వ్యాపింపజేయు ఉద్దేశమును 1907 లో అజిలేసింగు ఒకేషముగ వ్యాపింపజేసెను. బాయిపరమానందు అజిలేసింగు ఇంట్లో కాపురముండెను. ఆసంవత్సరములో పోలీసువారియంటిని కొధించగా, బాయిలనుచేయు విధానమును తెలుపు గ్రంథముకట్టి దొరికినది. ఇది ఒక పెట్టెలోనుండెను. అంగ్లేయులను హిందూదేశమునుండి తరిమి, సేపాళమున రాజుగారి అధికారముక్రింద, ఎట్లు స్వరాజ్యమును స్థాపించవలసినది అనివచుములను వ్రాసిన కాగితములుకూడ దొరికినవి. కాని ఇతడేవిధమున దుడుకుపనిచేసినట్లు రుజువుచేయుటకు వీలులేకపోవుటచే 9000 రూపాయలకు వీనివలన, బామినపుచ్చుకొనబడినది.

కాని ఏప్రిల్ 1910 లో ఇతడు ఆమెకా వల్లి హరిదయాలులో చేరినాడు. హరిదయాలు చాలసమర్థుడు, విద్యావంతుడు, అందరిని తనవలెపుట్టు తీర్పుకొనే శక్తి అతనివద్ద నున్నది. తనకే క్షిణతను వినియోగించి, ఈసందర్భమున ఇతడు పనిచేసినాడు. ఆమెకాలో చాలమంది కుట్రదారులన్నారు. వీరుమీటింగులను చేయుచున్నారు. సామర్థ్యముగ చేయుచున్నారు. ఒకరాజద్రోహప్రతికట ప్రచురించిరి. ఈ ముద్దాయిల కొందరికి ఈయుద్ధములో చాల పుష్కలమున్నది.

ఒక ఆ ప్రకారము, ఈయుద్ధకేసులోని నలుగురు ముద్దాయిలను గవర్నరు అధికారి నిర్ణయములలో నున్నారు. ఆసలు ఇది ఉరుమాభాషలో ప్రారంభించబడినది. కాని, జనవరి 1914లో గురుముఖి, గుజరాత్ భాషలలో, కూడ ప్రకటించుటకు మొదలుపెట్టిరి. రాజద్రోహ గీతములలో కొన్ని కాగితములు, పంజాబీభాషలో అచ్చువేయుచుండిరి. 1914నం జనవరిలోచాలమంది భారతీయులు స్వాతంత్ర్యముపట్టణములోని గురుద్వారములలో సభచేసిరి. ఇది స్వీడను దేశమునకు ముఖ్యపట్టణము. కనాడా, మెక్సికో రాష్ట్రముల నానాభాషములందున్న భారతీయు లీ సభకువచ్చిరి. హిందూదేశమునకువల్ల తిరుగబాటుపుట్టించువారిని 1914నబాలులలో చేర్చుకొనుటకు ప్రారంభించిరి. ఈసమయములో నేనుకును జర్మనీ వారికిఉన్న సంబంధముచెడినది. 1914వ సంవత్సరము ఆగట్టులో సామప్రాన్సిసుకో నగరమునం దొకసభ జరిగినది. ఆ ప్సటి కే యుద్ధము పొసగినది. ఇక్కడ ఉపన్యాసములియ్యబడినవి. హిందూదేశమునకువచ్చి ఇంగ్లీషువారి చేతునండి భారతమాతకు తప్పించవలసినదిభారత వ్యము కొరుచున్నట్లు ఒకరు ముచ్చటించిరి. వలగపోయినవారు ఆ సభయ్యోగాదే దేశమునకు తిరిగివచ్చిరి ఆగట్టు 29 వ తారీఖున "కొరియా" అనుప్రేమరమిద జనాను చీనాలమిదగ చాలమందివచ్చిరి. కొందరు హంకాంగులో నున్న సిపాయిలకు దుర్బోధజేసిరి. బడ్డి బడ్డి గండ్రగోళము, హంకాంగునండి 20 మంది కన్న యెక్కువమందిని పోని యుల్లేడు. వారు ఇండియాలోనిట్లు, తరువాత పంజాబుచేరుటనుగించినాడ చెప్పిరి. తరువాత వలసపోయి వచ్చినవారు ఇండియాలో చేయుచున్న పనులను గురించిచెప్పిరి. కొంత మంది అక్కడక్కడ విచారించుటవలన కొంత నేనీకొనినప్రామ లన్నీ సాగలేదు. విశేషమయినవారు మీటింగులు చేసెయ్య, బందిపోట్లను చేసెయ్యబాంబులనుచేసెయ్య, చందాలను పోగు చేసెయ్య, మరుగుగాపనిచేయుచున్నారు. మేగా, వ. నేకేర్ మన్నగన్, యెనార్, చెప్పూరబ్బులలో యిదివరకు కొన్ని బందిపోట్లనుచేసిరి. ఇంక కొన్నిటిని చేయవలెనని ఆలోచించు కొనియున్నారు. నాటికి కొద్దిచాలించిరి.

THE HOME HYGIENE.

A practical Guide to Health.

By Dr. A. M. Masilamoni Mudaliar L. M. S.
A useful book to parents, mothers, and youngsters.
200 pp. Price Rs.-1-net.
CHANDRAHASA.—A Drama in English,
By late K. Krishna Rao. B.A., (Sub-Judge, Cocanada)
A little Drama for young and old to Stage or read.
Health and Strength Rules.
By Dr. Sri Ram of Panjaub
A presentation booklet useful for young boys and girls to be had free for 1 anna stamp.
Apply to:— Hebbar Brothers.
Printers, Engravers, Rubber Stamp Makers.
UNGAPPA NAIKA ST. MADRAS E.

కొద్దు వ్యవహారములు

మదరాసు కొద్దు.

[వ్యాయమాధి: ఉమార స్వామికా త్రిగారు] సరకు తగ్గుట.

అబ్దుల్ కరీం పార్సీ యా సేట్ గారు సౌత్ ఇండియన్ ఎక్స్ పోజిట్ కంపెనీవారి ద్వారా లండనునం దొకకంపెనీకి దంతమును పంపెను. సరకు తగ్గినదనియు, అందులకుగాను సేట్ గారు 6000 రూపాయల చిల్లర నష్టపరిహార మొసగవలయుననియు సౌత్ ఇండియన్ ఎక్స్ పోజిట్ కంపెనీవారు సేట్ గారి మీద దావా తెచ్చిరి. దావా తేలవనినది. లండన్ కంపెనీవారే గాని, వారి ఏజంట్లుగ నిచట పనిచేయుచున్న సౌత్ ఇండియన్ ఎక్స్ పోజిట్ కంపెనీ వారికి దావా తెచ్చు అధికారములేదని ప్రతివాదులు వాదించిరి. వ్యాయమాధిగారు వాదప్రతివాదములను పరిశీలించి యిచ్చుటకులకు కంపెనీవారికి దావా తెచ్చు అధికారము గలదని అభిప్రాయము సరి సభ్యులకు తెలిసినదిగాని, తగ్గిన యెడల అందులకు అనుకూలమునెవరికి యాగ్రత యేకారణ మనిగాని ప్రతివాది రూపించవచ్చునని చెప్పి, యాతని కొక మేరకు లండన్ లో సాతీలను కొందరిని విచారించుటకు ఒక కమిషను నేర్పాటుచేసిరి.

నార్సిట్ ఫుక్ పోలీసు కొద్దు.

నాగమూర్తి అను 14 సంవత్సరముల వయస్సుగల గొల్లపిల్లను నార్సిట్ ఫుక్ లో తన పోవకులగు లెట్టి, సోదరుడు వీరియొద్దనుండి తప్పించి కడచిన జనవరినెల తే 20 ది రాత్రి 1 గంటకు లేవదీసి కొని పోయినందులకై చార్జి కాబడిన గోవింద నాయుడు పెంకలేళ్ళ అను వారిలకు మేజిస్ట్రేటుగారు చెడి మూడు నెలలు కఠినఖయదు శిక్షనిధించిరి.

క్రీడి శేషులగు కొక్కొండ రాజగోపాలరావు

పంతులు, బి. ఏ, గారు.

దైవ్యమత సిద్ధాంతము ననుసరించు బ్రాహ్మణులును మనక గోదావరిజిల్లాలో తహశీల్దార్ చేసినవారు సగు క్రీడిశేషులగు కొక్కొండ వరసన్న పంతులుగారి తృతీయపుత్రు లైనట్టి యు ఇదివరకు గుంటూరుజిల్లాలో (రైజర్ డిప్యూటీ కలెక్టరుగా నున్నట్టియు) కొక్కొండ రాజగోపాలరావు పంతులు బి. ఏ, గారు ఈ నెల 20-వ తేది ఆదివారమునాడు రాత్రి 2 గంటలకుచెన్న పురీయందు కొనులేళ్ళము పేటలో క్రీడిశేషులయరని వినుట తెలియు చింతించుచున్నాము. వీరు కలిమూత్రీవ్యాధి సంబంధముగు రాజప్రణామ లేయుటవలన దానికి చికిత్సచేయుచున్నామటకు చెన్న పురీకి వచ్చిరనియును తగిన చికిత్సచేయబడిననుగూడ చివర కావ్యాధియే పంతులుగారికి మరణ కారణమైనదనియును ప్రాయుటకు చింతింపుచున్నాము. వీరికుటుంబమునకు మా సాహాయ్యాలి సందించుచున్నాము.

Territorial Bribes to Italy by Germany.

LAHORE, April 27.
The following are the "C. and M. Gazette" Cables:—
LONDON, April 24.—The "Morning Post's" Amsterdam Correspondent says "Het Volls" is informed that Prince Bulow has induced the German Government to declare itself prepared to cede to Austria a piece of Silesia as compensation for the cession of Trentino to Italy.
The "Times" Petrograd Correspondent states that territorial bribes offered by the German agents to Italy include some Turkish islands.

SOUTH INDIA.

Governor's Remarks in a Visitors' Book.

COONOR, April 28.
H. E. the Governor of Madras during the recent tour in Wynaad recorded the following remarks in the visitors' books of Cuddalore Hospital:—Found everything in good order. It seems a large area and seems to be doing useful work. Immediate access to hospital is somewhat arduous and difficult for invalids of all sorts."

Site For A Veterinary Hospital.

COONOR, April 28.
A site near Pykara finger post is selected for the construction of a Veterinary Hospital for the Nilgiri District.

A Fete and a Concert in Aid of the War Fund.

COONOR, April 27.
Besidès a patriotic Fete in aid of the War Fund at the Coonor Club on the 8th May which Lady Pentland opens, the members of the Ladies War Committee at the Coonor Club on the 10th May are giving a grand evening concert for the same object.

FOREIGN TELEGRAMS.

(UNITED PRESS AGENCY).

THE GREAT EUROPEAN WAR.

GREAT BRITAIN.

Canadians in the Ypres Battle.

Their Gallantry Under Difficulties.

LONDON, April 23.

The Canadians were sent northward to Ypres when the French troops were bent back. The Canadians were almost foodless and without water and were wet. Each carried four hundred rounds of ammunition. They waited throughout the day, and it was nearly midnight when two battalions were formed into line of battle companies and were ordered to charge the enemy five hundred yards away. Some 2,500 Canadians attacked a wood containing seven thousand Germans and which was full of machine guns. They stormed the trenches in front of the wood and went right through. They were then surrounded by the enemy, but they dug themselves in and remained there next day. Finally, subjected to a constant hail of shrapnel. Nevertheless they recovered three French howitzers and blew them up and recaptured their own four guns, fiercely bayonetting the Germans. One German officer was seen to blow his own brains out. It was impossible to estimate the number of dead Germans, but German searchlights were playing throughout the night seeking for dead and wounded.

A Wounded Canadian's Statement.

A wounded Canadian said:—"The Prussian Guard were before us and they ran like cowards. The Germans shelled us anywhere, aiming continually at dressing-stations under the Red Cross flag. We were forty-eight hours almost without food, and some of us seventy-two hours, but reinforcements arrived on Saturday. It was magnificent to see the Indian and French lancers and heaps of British troops coming to relieve us and take up the positions we had won. We lost most of our officers and many men."

Complaint against German Fumes.

The Canadians speak most bitterly of German poisonous fumes which drove out the fumes. It was a terrible sight when two Canadian platoons mistook an order and charged the enemy before the general body. They met with a murderous fire, but they never looked back and all fell charging the trench.

A Fighting Parson.

The Canadians pay a tribute to the tremendous pluck of a Canadian fighting parson, who, after fighting most valiantly, brought in a German twice his own size, Canadians just pride.

The Canadians are naturally delighted with their success and are proud to have had an opportunity to show their worth.

Duke of Connaught's Appreciation.

The Duke of Connaught, in a letter to the Minister of Militia, says that, as an English Officer, he is proud of the Canadians, who have brought honour to the British army as well as to themselves. They have nobly done their part in the great struggle for the liberties and honour of our Empire against the tyranny and injustice of Germany.

Ypres Fighting Stimulates Recruiting.

In the City of London.

LONDON, April 23.

The narratives of fighting at Ypres have stimulated recruiting everywhere in the metropolis, especially at the central depot where remarkable numbers have enlisted, chiefly in the infantry and artillery.

Sir J. French's Official Despatch.

LONDON, April 23.—(12-5 A. M.)

A report from Field Marshal French says:—"Severe fighting northeast of Ypres continues. The general situation is unchanged. Our left flank is readjusting the line to meet the altered conditions due to the original forced retirement of the French and had to face North and extend Westward beyond Saint-Julien. This weakened our line temporarily and after very gallant resistance by the Canadians against superior numbers Saint-Julien was captured by the enemy. Our lines now run south of that place. Our troops east of Ypres have borne the brunt of the repeated heavy attacks which they stubbornly opposed throughout the battle in an entirely unexpected situation which demanded the exercise of gallantry and fortitude by men and quick resource and other military qualities by Commanders. The Germans also made attacks yesterday eastward of the Ypres Salient. Despite the enemy's use of Asphyxiating Gases the attacks were repulsed and German Officers and men were captured. During the fighting in the last three days we have inflicted very heavy casualties. Our losses have also been heavy. The German wireless reports that four English heavy guns had been captured is untrue.

One of our aviators dropped bombs on Courtrai station in the afternoon and destroyed the junction. Although wounded he brought his machine safely back.

Enthusiasm in Canada.

Splendid Recruitment.

LONDON, April 23.

OTTAWA.—The Canadian casualties on Thursday Friday and Saturday total 21 Officers killed and 59 wounded. To-night's list of killed includes Lieut. Colonel McHugh of Vancouver, who was a noted rifle shot, Colonel Birchall and Staff Lieut. Colonel Boyle of Alberta. The deeds of the Canadians coupled with the warm congratulations sent by King George to the Duke of Connaught have aroused intense enthusiasm throughout the dominion. The authorities have been inundated with offers of recruits. Not only have gaps been immediately filled but a large further enlistment is in progress.

TELEGRAMS.

German's Persistent Attack on Ypres.

LONDON, April 23.

Despatches from Holland state that the main German strength north-east of Ypres is persistently attacking the British, whose left it is trying to turn with a view to capturing Ypres. Fighting has been incessant for four days and nights. A heavy attack was made on the coast on Sunday night between Zeebrugge and Westende. The bombardment lasted from ten in the evening till five in the morning.

A Paris Communique.

LONDON, April 23.

PARIS.—The evening communique says:—"North of Ypres we have made marked progress. On our left, we have driven back the enemy inflicting heavy losses on him. The Germans again used asphyxiating gases, but we employed means of protection giving excellent results. Sharp infantry engagements took place near Fay north of Chaulens for the possession of a cavity resulting from a German mine. The engagements resulted in our dislodging the enemy from the cavity. We held our ground notwithstanding two counter-attacks.

Violent German attacks on the heights of the Mause, on the Les Eparges, St. Remy front have been completely defeated. We remain masters of the whole of the Les Eparges position, the slopes of which are covered with German dead.

The Great Battle in Flanders.

German Calculations Upset.

ALLAHABAD, April 23.

The "Pioneer," London correspondent cables:—"The 'Times' correspondent in Northern France says that the enemy had long been preparing for the present great battle in Flanders. The British capture of the Hill 60 upset his calculations. The recapture of the Hill was an essential preliminary to any attack against the British lines in the southern part of Ypres. On the other hand, the 'Morning Post' correspondent in Northern France states that the Germans are throwing a dense mass against the British in the neighbourhood of Givency, and the British are heroically holding out against heavy odds.

The King's Congratulation.

LONDON, April 23.

The King, in a message to the Duke of Connaught, congratulates him most warmly on the gallantry of the Canadians and says:—"The Dominion may justly be proud."

The German Attack North of Ypres.

Its Significance.

LAHORE, April 23.

The London correspondent of the "Civil and Military Gazette" cables on April 23th:—"The 'Times' Military correspondent says it is uncertain whether the attack north of Ypres constitute the enemy's main movement. The Paris correspondent of the Central News Agency says that the French military experts are disagreed regarding its full significance. It has been suggested that the Germans are without a central reserve, but, in the light of present information, it appears probable that a very large reserve is being held for some specific purpose behind the German lines.

Field Marshal Sir John French's Report

LONDON, April 23.

Field Marshal Sir John French reports under date 23th April that all German attacks northeast of Ypres were yesterday repulsed. Our troops took the offensive in the afternoon and made progress near Saint Julienne and westward of that place. The French co-operated on our left and retook Hetsa further northward. In the course of the fighting our artillery took full advantage of several opportunities inflicting severe casualties. There is nothing to report on the remainder of the front. In addition to destroying Courtrai Junction our airmen yesterday dropped bombs successfully on the stations and junctions at Tourcoing, Roubaix, Ingelmunster, Staden, Langemark, Thielt and Roulers.

German Method of Using Gas.

Conflicting Reports.

LONDON, April 23.

Accounts of the method of using German gas are conflicting. Some state that the Germans have arranged a costume resembling a diver's, armed with generators three feet high connected with an ordinary hose pipe which is turned on the French lines. Others maintain that the Germans sprayed the earth in front of the trenches with a fluid which was ignited and gave off fumes. It is also claimed that the Germans fired shells loaded with a chemical which stupefied and blinded the opponents.

A Belgian Communique.

LONDON, April 23.

A Belgian communique dated the 26th instant says:—"We repelled last night three attacks southward of Dixmude. The Germans again used poisonous gases. The enemy sustained serious losses. German artillery to-day was active but the Belgian guns replied successfully and gave useful help to the Frenchmen, who again recaptured Lozerne in the afternoon.

Prohibition of the Export of Raw Cotton.

LONDON, April 23.

The "London Gazette" publishes an order prohibiting the export of raw cotton except to France, Russia, Spain and Portugal.

FRANCE.

A Paris Bulletin.

April 23th, (1-15 A. M.) PARIS.—Last night's communique announced that after a very violent bombardment the Germans gained a footing on the summit of

TELEGRAMS.

Hartmanns Weilerhoff yesterday evening and took some prisoners. Otherwise there is nothing to report except consolidation and extension of our progress both North of Ypres and on the heights of the Mause.

RUSSIA.

The Russian Black Sea Fleet.

Bombards Bosphorous Ports.

LONDON, April 23.

PETROGRAD.—A communique says:—"The Black Sea Fleet has successfully bombarded the forts and batteries in the Bosphorus. Great explosions were observed in the forts, and Turkish warships in the Straits were shelled and forced to retire. The battleship 'Torgud' replied without effect. The enemy's torpedo boats advanced, but our warships quickly drove them off. Observations from Hydroplanes, which were unsuccessfully shelled by the enemy, showed the accuracy of our fire.

A Russian Official Statement.

LONDON, April 23.

PETROGRAD.—It is officially stated that yesterday an enemy cruiser bombarded two villages at Polangen on the Courland coast. A zeppelin dropped bombs on Biełostok without causing any damage.

We repulsed attacks on the height of Polen in the Carpathians on Sunday.

A desperate battle began in the direction of Stryj on Sunday and still continues.

TURKEY.

The Dardanelles.

Attack by Fleet and Army Resumed.

LONDON, April 23.

The Press Bureau announces that a general attack on the Dardanelles by the fleet and army was resumed yesterday.

Disembarkation of the Army.

The disembarkation of the army, covered by the fleet, began before sunrise at various points on Gallipoli and, despite serious opposition from the enemy in strong entrenchments, protected by barbed wire, it was completely successful. Before nightfall large forces had been established on shore. The landing of the army and advance continued.

Turkish Aeroplanes Damaged.

LONDON, April 23.

PARIS.—Two Turkish aeroplanes have landed at Tenedos badly damaged by the fire of the British and French fleets. Several French aeroplanes have dropped bombs on the magazine at Maidos.

AUSTRIA.

Austria's Position.

Preparing for Siege of Cracow.

LAHORE, April 23.

The London correspondent of the "Civil and Military Gazette" cables on April 23:—"The 'Times' has received from a reliable source an account of the situation in Austria, according to which preparations are being made for the siege of Cracow. Between 15,000 and 20,000 inhabitants of Cracow and the whole population of Wieliczka would be expelled. The Minister of the Interior is being asked to arrange for the accommodation of refugees without delay.

ITALY.

Italy and the War.

Colonel Garibaldi's Prediction.

LONDON, April 23.

ROME.—Colonel Garibaldi, in an interview, said he was convinced that Italy would be marching with the Allies before the re-opening of Parliament.

UNITED STATES.

"Kronprinz Wilhelm," Interned.

LONDON, April 23.

WASHINGTON.—The German armed merchantman "Kronprinz Wilhelm" will be interned at Newport News.

INDIAN TELEGRAMS

(Associated Press Agency.)

SIMLA.

Viceroy Returns to Simla.

SIMLA, April 23.

The Viceroy returned to Simla to-day.

War Cable to the Viceroy.

The following telegram has been received by the Viceroy from the Secretary of State dated 26th April,

Calais the German Objective.

The German original plan of campaign which was in abeyance during the winter is apparently being resumed and it is generally believed that the Germans are making one more effort to break through to Calais. They had succeeded in crossing the Yser Canal and occupying the village of Lizerne on the western side but on Saturday the French and Belgians recovered the village and apparently reoccupied the whole line of the canal. The German advance had exposed the divisions on the left which had to fall back in order to keep in touch with the right of neighbouring

TELEGRAMS.

troops and four Canadian four point seven guns pass into the enemy's hands but the War Office reports that some hours later the Canadians made a most brilliant and successful advance recapturing these guns and taking considerable number of German prisoners. The Canadians had many casualties but their gallantry and determination undoubtedly saved the situation and their conduct was magnificent throughout. The present position is not clear but the German official accounts claim that the Germans occupied places only three miles from the centre of Ypres and the German reinforcements are certainly flowing into Belgium.

Forestalling the Allies' Offensive.

The Times says that they would endeavour to forestall the allies offensive was fairly certain and the Germans offered many advantages. We have every confidence that we and the allies will defeat them again on the same ground as in October and November. We were weak then and had hard lines. We are strong now and have good lines but plainly we must exert all our strength to repeat the lesson then given and organize the resources so that we can follow it up. The Germans have also violently attacked the French positions east of Verdun without result.

In the Carpathians.

In the Carpathians fighting continues without material change in the position of the combatants though the Russians have been able to seize important heights two miles from the Uzh Pass. From Petrograd it is reported that the Germans are sending very considerable reinforcements to Austria. It is officially announced that the Dardanelles army began to disembark on the 25th April at various points on Gallipoli with success despite the serious opposition of the entrenched enemy. Large forces landed and landing advance continues.

President of the Labour Board.

SINGAPORE, April 27.

Major W. M. Kennedy, C.I.E. has been appointed President of the Labour Board under the Assam Labour Act.

Fall in the Prices of Wheat.

SINGAPORE, April 27.

The returns compiled by the Department of statistics from fortnightly figures from the local authorities show that in the second half of March as compared with the first half wholesale wheat prices fell on the average seven per cent throughout India. The fall was eighteen percent in the Central Provinces and three in the United Provinces where harvesting had begun whereas in the Punjab where the harvest is later there was a rise of one per cent. Retail wheat prices on the whole also fell, the variations following those of wholesale prices, but the reduction being somewhat greater. These figures bear out the expectation expressed in the department's wheat forecast.

Local Self-Government Resolution.

SINGAPORE, April 27.

The Government of India's Resolution on Local Self-government will be issued this week.

Decline in Wheat Price.

SINGAPORE, April 27.

The price of wheat continues to decline, a fall of about one quarter of a seer being reported from most of the important centres.

Dt. Board Railways in the Punjab.

SINGAPORE, April 27.

PROPOSALS. It is said, are under consideration for amending the Punjab District Board Act so that such Boards could levy cess for the construction of light railways.

Legislation against Bogus Medical Titles.

SINGAPORE, April 27.

A Bill is being prepared in the Legislative Department of the Government of India dealing with the question of bogus medical titles. The measure will apply only to qualifications in Western methods of medicine.

BOMBAY.

The "Maharatta" Defamation Case.

POONA, April 27.

Mr. A. C. Kelkar, Editor of the "Maharatta" to-day appeared before Mr. J. L. Cross, the City Magistrate, to show cause why a suit for defamation filed against him by Dr. N. B. Dande, L.D.S., should not be proceeded with. The paragraph complained of by Dr. Dande appeared in an issue of the "Maharatta" of the 11th March and was as follows:—Poona Municipal elections were finished last week. An attempt to postpone them on the ground of defective election rolls made by a few mischievous people failed as it deserved to fail. The Collector declined to forward on to the Government the majority resolution of the municipality as regards the petition signed by the President of a public meeting organized by these mischievous makers and replied that the Municipal Council was not really so defective as was alleged. Dr. Dande alleges that the mischievous makers here alluded to referred to himself, as it was he who had made efforts to have the general election postponed since his name did not appear on the roll of those entitled to vote, while a number of persons who were not entitled to vote figured on the roll. It was he who had endeavored to organize a public meeting in order to lead support to the majority in the municipality who were in favour of postponement of the election. Dr. Kelkar in his reply stated that the words were not defamatory and if so defamatory they were privileged under exception 1 to the Section 499. The mischievous makers to-day in making proudness and underlined attacks on the work of the Municipality and seeking postponement of the election at the eleventh hour. The words complained of he said were fair

TELEGRAMS.

comment on the activity of the persons generally concerned in this public affair. After hearing both sides Mr. J. L. Apte appearing for the complainant, and Mr. Kelkar for the person the Magistrate decided that the case should go to trial.

Criminal Breach of Trust and Cheating Case.

POONA, April 27.

A complaint under Sections 406 Criminal Breach of Trust and 420 Cheating was filed to-day in the court of the City Magistrate by the firm of Malaya Vyankaya Kulkarni of Barisal against Rao Bahadur Ramnuraayn Amarchand and Mr. Chaturbhuj Balmukund, Agents of the Poona Cotton and Silk Mill. The complainants allege that in the month of March the accused induced them to sell to the Poona Cotton and Silk Mill Rs. 7000 worth of cotton. This was paid for by three hundies dated the 21st April drawn on the firm of Messrs. Hindumall Balmukund but before the payment was secured the complainants were induced to supply further Rs. 20,000 worth of cotton to the Mill which cotton the accused mortgaged for a sum of two lakhs of rupees to the Poona Bank, managed and represented by the accused themselves. The complainants allege that the Poona Cotton and Silk Mill is to be closed on the 5th May and that the accused were fully cognizant of the financial position of the mill when they induced them to part with the cotton. Process was issued.

Hail Storm in Poona.

POONA, April 27.

A sharp thunderstorm accompanied by hail occurred in Poona this afternoon. Rain continued for over quarter of an hour there being vivid flashes of lightning followed by loud peals of thunder. The corrugated iron roofs of one or two outhouses were blown off.

Mr. Mactier's Retirement.

BOMBAY, April 28.

After a service of thirty years Mr. R. Mactier, Deputy Inspector-General of Police, Ahmedabad, will retire from the service at the end of this month. Mr. Mactier came to India in January 1885, and has served in various grades of the Department in all parts of the Presidency. He acted as Commissioner of Police in Bombay during the absence of Mr. S. M. Edwards on leave nearly two years ago and subsequently was Deputy Inspector-General of Police in Sind. He is expected to sail for home on Saturday the 10th May on board the mail steamer "Caledonia". Mr. H. R. Hume, succeeds Mr. Motier as D. I. G.

The Aga Khan Tournament.

The Finals.

BOMBAY, April 28.

The final of Aga Khan Hockey Tournament will be played to-morrow when it is expected to witness an exciting game. The Teams qualified are the Grant Medical College, holders of the cup and the Lusitanians who were holders of the cup in the previous year.

Bombay Visitors to the Hills.

BOMBAY, April 27.

Bombay is experiencing the usual hot weather, and some residents have already left for various hill stations and some more will be leaving in the course of a few days. A few have gone to Ootacamund and other places outside the presidency. Reports that reach here from the neighbouring hill stations on the Ghats indicate that though the season is in full swing there, visitors are not as numerous as in past years, and especially at Lonavla there are only a few visitors. Mahabishwar, in view of the presence of Lord and Lady Willingdon, shows signs of social activity, and at Matheran, though there are a fairly large number of visitors from Bombay, it is not so crowded as usual at this time of the year. Amongst those who are on a visit to Matheran are His Highness the Maharaja of Indore and the Chief of Morvi. Sir Cowasji and Lady Jehangir and Sir Pherozeshah and Lady Mehta are also staying at Matheran.

Bombay Mail in London.

BOMBAY, April 27.

The Indian mail which left Bombay on the 3rd April was delivered to-day.

The "Jam-I-Jamshed" Defamation Case.

BOMBAY, April 27.

The hearing of the "Jam-I-Jamshed" defamation case in which the proprietor and the editor are accused, is being continued before Mr. A. H. S. Aston, Chief Presidency Magistrate, and the examination of the defence witnesses is being preceded with. On Wednesday Sir Dushaw Datar, Judge of the High Court, will be examined as a witness.

CALCUTTA.

How the "Trosburg" Sank.

Wireless Operator's Account.

CALCUTTA, April 27.

The following account has been received by the "Statesman" in which G. W. Morris wireless operator describes the sinking of the German vessel "Trosburg" which was seized in Calcutta at the opening of the war and subsequently used by the British Government. Mr. Morris who belongs to the Indian Telegraph Service writes:—"The 'Trosburg' went ashore at 4-40 a.m. on Friday the 26th. I immediately sent out distress signal and the French cruiser 'Frientes' came out to us by 6-30, but could do nothing owing to the heavy seas. British torpedo boats also came out but no one could render us any help. I stayed in the office giving out calls till I was flooded out. I then reported myself to the skipper and after that became jack tar officer, and in fact anything that was necessary. You can imagine how bad the sea was when I tell you that the ship broke in two within six hours of grounding. We lost one boat with three

TELEGRAMS.

Europeans and eleven lascars. We were about a mile from the beach and we could not get a boat out to help us till Saturday evening at 5 p. m. We got off about 60 men by 7 P. M. and the skipper and I remained aboard all Saturday night with the remaining 19 natives. We all got away by Sunday morning at 10 A. M. and had a 14 mile ride into Tangier. We were brought to Gibraltar on Monday evening and are now awaiting the Admiralty instructions. I have lost all my things but I saved my office telephone and detector. The Director-General of Telegraphs has written to Mrs. Morris that her husband is expected to reach Bombay in about three weeks.

Harbouring a Proclaimed Offender.

High Court Appeal Proceeding.

CALCUTTA, April 27.

At the High Court this afternoon Justices Chitty and Beachcroft resumed hearing of the appeal preferred by Sivapada Roy and two others who had been convicted by the Second Presidency Magistrate of Calcutta of harbouring a proclaimed offender Madan Mohon Bhowmick, an absconding accused, in the Barisal conspiracy case and sentenced to various terms of imprisonment. The counsel for the defence submitted that the accused gave shelter to Bhowmick during his illness in good faith as they were informed by Mr. Chatterjee who defended the accused at Barisal that Government having compromised the Barisal case there was no charge against Bhowmick. The trial is proceeding.

Suit Against a District Magistrate.

CALCUTTA, April 27.

Some time ago Nalini Nath Bisi, a Zamindar, brought a suit before the Subordinate Judge of Rajshahi against Mr. J. G. Dunlop, District Magistrate of Rajshahi and Mr. Bingemann, Sub-Divisional Magistrate of Natore, claiming rupees five thousand and one hundred. There was a dispute over the possession of two estates between the plaintiff and a rival Zamindar, and, apprehending a breach of the peace, the Sub-Divisional Magistrate of Rajshahi attached the estates and appointed a receiver till titles were decided by a competent Court. After that Mr. Dunlop directed Mr. Bingemann to release the estates and make over the accumulated profits to the two ladies who were related to the former owners of the estates. The plaintiff alleged that the action of the two officials was illegal and mala fide, and brought a suit for compensation. The case was tried by the Subordinate Judge of Rajshahi, who held that the defendants' action was illegal but not mala fide and dismissed the suit. Against that order, the plaintiff moved the High Court, and Justices N. Chatterjee and Mullick admitted the appeal.

Stealing Ammunition and Arms.

CALCUTTA, April 27.

At the High Court to-day Justices Chitty and Beachcroft admitted appeals preferred by Kalidas Bose and three others who had been convicted by the Chief Presidency Magistrate of Calcutta of conspiring to have possession of arms and ammunition and sentenced each to two years rigorous imprisonment. Mr. J. N. Roy in making the applications said that one Susil Chunder Mitter, an employee of Messrs. Rodha and Co., on the 23rd August took delivery of a large number of pistols and cartridges from the Customs Godown on behalf of his employers and instead of sending them to Messrs. Rodha & Co., sent fifty Mauser pistols and about 50,000 cartridges to an iron yard and from there they were removed to several places. It was alleged that the appellants were also implicated in the theft. Their lordships admitted all the four appeals without going into the merits which will be considered during the hearing of the appeal.

Calcutta Mortality Statistics.

CALCUTTA, April 27.

Statement of mortality in Calcutta in this week is more satisfactory than it has been for some weeks past. The total of deaths has gone down from 670 to 543 a decrease of 7.3 per thousand. The decrease in Plague since last week is, if anything, most pleasing the figure being 18 against 40. Cholera and Small-Pox also both show big decrease of about thirty per cent.

PUNJAB.

The Great Punjab Conspiracy.

A Thrilling tale by the Government Advocate.

LAHORE, April 27.

At the Special Tribunal yesterday Mr. Bayen Petman opening for the Crown said the case would bring out voluminous fact and details. The object of the conspiracy was to overthrow the Government by seducing Indian soldiers, collecting arms and money, robbing Government treasuries, dacoity, murder of Police and other Officers and all European civilians when the revolution started and the wrecking of trains and killing of European troops. The approvers would describe how the conspirators who left India hatched a rebellion in America, tried to seduce the troops in Hongkong, and India, committed dacoities and murders, made bombs and used Gurudwaras as meeting places. The approver Nawab Khan who went to America in 1909 would describe his meeting with Thakurdas, an absconder who had allied himself with Ajit Singh and Sufi Amba Pershad in Persia. The Staff of the "Ghadr" Newspaper included one approver and four accused in the present case. In January 1914, a large conference of Indians from the United States, Canada and Mexico was held at the Stockton Curdwara. In July 1914, they began controlling men to go to India for mutiny. In August 1914, at San Francisco at meetings seditious speeches were delivered. Mr. Petman also referred to attempts to seduce the sepoys at Hongkong. The Budge Budget opened the eyes of the Government. He described dacoities at Noga, Sharswal, Mansuran, Jhaner, Chabber and Rabbon.

The Court was adjourned for the day.

మద్రాసు కార్పొరేషన్ నోటీసు.

స్వేచ్ఛలు వర్షు డిపార్టుమెంటు.

కంట్రాక్టు ఎం టి ఎం. నె. 22. A.

ఇసుకపోత గొట్టములు (కేన్లు అయితక పైపులు) ప్రత్యేకపుర సామానులు (స్పెషల్ కేన్సింగులు) తూము మూతలు (స్టూనువాల్వు) స్ట్రాడౌట్లు, మున్నగునవి సప్లయ చేయుటకును, కార్పొరేషను వారికి ఒప్పగించుటకును, కంట్రాక్టు చేయుటకు యిష్టపడిన, తగినవారు పెట్టుకొను టెండర్లు మదరాసు కార్పొరేషను వారు అంగీకరింతురు. మొత్తపు గొట్టములు, ప్రత్యేకపు పోత సామానులు 4700 టన్నులు కావలసి యున్నవి. వీటినుద్దేశ్యాలక 2½ మొదలు 4½ అంగుళముల వరకు రకరకముల నుండును.

1915 సంవత్సరము జూలయి నెల 1న తేది మధ్యాహ్నము 12 గంటలకు లోపల మదరాసు కార్పొరేషన్ ప్రసిడెంటుగారి సముఖమునకు చేరి నట్లు టెండర్లు, సరాసరి పుచ్చుకొన బడవలెను.

టెండరు ఫారములు రు 7.8.0 లు చెల్లించి మదరాసు కార్పొరేషన్ డివిజన్ ఆఫీసరు గారి వద్ద పొందవచ్చును. ఈపైకముతిరిగి యిచ్చబడ నేరదు. టెండరుదార్లు పై ఆఫీసరు వారివద్దనే రు 500 లు ధరారాతుగా చెల్లించి వారుయిచ్చు రసీదును టెండరుతో చేర్చి పంపుకొనవలెను.

కార్పొరేషన్ వారు తక్కువకు పెట్టుకొన బడిన టెండరునుగాని లేక ఏ టెండరునుగాని అంగీకరించవలెనను నియమానుకము లేదు.

నేషియల్ పార్కు } డె. డబ్లియం. మెడలే
మదరాసు 1-4-1915 } స్వేచ్ఛలు ఇంజనీయరు

విజయనగర సామ్రాజ్యము

విమర్శన.

I

"The mandali has always attempted to get the best men who have made a special study of their subjects to write on them" (ఒక్కొక్కవిషయములో ప్రత్యేకముగా కృషిచేసినవారిచేత వ్రాయించుటను మండలి యెల్లప్పుడును ప్రయత్నించుచున్నది.) అని మండలివారు కార్వోరేషనులో వ్రాసికొన్న విషయము ఇచ్చట వర్తింపలేదు. ఆయనానో త్రిలింగమందలి విజయనగర సామ్రాజ్య విమర్శ ముగియుచున్నది. "విజయనగర సామ్రాజ్య"మను గ్రంథము శ్రీమంత దగ్గిరాల రాఘవచంద్రయ్యగారిచే వ్రాయబడినది. ఇది పాఠకులకుఁ దెలిసి యుండవలెను. విజ్ఞానచంద్రికా మండలివారిచే ప్రకటమున నీయబడినది రు 500-0-0 ల బహుమాన మందనవల యిది. కనుక నిది "త్రిలింగ" యందె కాక యాంధ్రప్రదేశ్ యందుఁ గూడ విమర్శింపబడియి. అది విమర్శనలోనికి 'త్రిలింగ' యందలి విమర్శయే ముఖ్యము యెన్నదనియున్నది. వారికి గ్రంథకర్తగావలయునను బ్రత్యక్షతరము రావలసియుండె. మండలివారు విమర్శనలోని పదములేదను నభిప్రాయముతోఁ గాఁబోలు జవాబిచ్చిరైతే కాని మండలివారిచే విమర్శనకు మాత్రము చంద్రికాపాఠక పత్రము వ్రాయించుటలో భంగము కలిగినదను మాట నిశ్చయము. దానిని వారు తప్పుపెట్టరా? తప్పింపలేరని మనము దృఢముగఁ జెప్పదము. ఏలయన ప్రకృతి కాత్రు విషయములందు గ్రంథములు వ్రాయించుట ధౌవిష యమునందుఁ బట్టిబడియుం దాటితేనవారి చేతనే వారు వ్రాయించఁగలరు. ఇక నవలకన్న నో నవలా విషయము యూనివర్సిటీ పరీక్షలకు నొక పరీక్షయిషయము కాదు. దానియందు త్రిలింగవారు లేరు. నవలాపరీక్షయందు త్రిలింగ వ్రాసారే లేనపుడు వారిలో నుత్తముల మండలివాఁడెట్లుంపా దింపఁగలరు? అందుచే వారు నవలవ్రాయువా రెవరుగానైన నుండవచ్చునని. అనగా బుద్ధిహీనులు నవలలు వ్రాసినవని వారిచేఁ బ్రచురింపబడునని కాదు. నవలయన గద్యప్రబంధము. గద్యప్రబంధము లాంధ్రభాషకు నూతనములు.

గద్యప్రబంధము (పారంభించుటకు బ్రతి కంఠపూరిత వీరేశలింగము పంతులుగారి ప్రథమలయ్యు చానిని వివిధ నాంధ్రప్రపంచమునకు నొసంగినవారు బ్రతిలి విలక మర్రి లక్ష్మీనరసింహుగారు. ఈ నవలా లేఖనము ఆంగ్ల భాష యందలి నవలానుసరముయొక్కది. అట్లుంటే నాంధ్రభాష యందలి నవలలన్నియు నొక్కతరమైన నున్నవని కాని లేక ఆంధ్రభాషయందలి నవల లాంగ్ల భాషయందలి నవలల ననుకరించుచున్నవని కాని మానుభిప్రాయము కాదు. ఆంగ్ల భాష యందున్న నవలాసాగర్థము, ఆంధ్రభాషయందు నవలల స్పష్టికి గారణభూతమైనది. అందుచే నాంధ్రభాషయందలి నవలలస్వరూప మించుకంతైన నెరుంగనివాఁ డాంధ్రంబున నవల రచించుటకుఁ బూనుట యసాధ్యము. విజ్ఞానచంద్రికా మండలివారు చరిత్రవిషయకనవలలమాత్రమే ప్రచురించెదమని నుకుండుటచే నీగ్రంథములన చారిత్రగ్రంథములకుఁ దోడుగ నీవియు పాఠకులకుఁ జరిత్రజ్ఞానమును గలిగించునని వారి యభిప్రాయము లోచెందు. ఈయభిప్రాయమునజమెనలో నికముందు వా రాంధ్రజీవసంబంధనలకే వ్రాముఖ్యునిత్తునగాక యని భావించుచున్నాము. ఇక 'విజయనగర సామ్రాజ్య' రామహనుయ్యద్వయంబు నేది యొత్తమమనని మనము విచారించవలసివచ్చింది. "లోకాభిన్నదర్శి" యను సామెత విజ్ఞానచంద్రికామండలి నవలాపరీక్షలకుఁ గూడ వర్తియి. వారిలో భేదాభిప్రాయములు కలుగునప్పుడు వారిలో నెక్కువసంఖ్య వారియభిప్రాయమే చెల్లును. విజయనగర సామ్రాజ్యమునకు నావిధమున బహుమానము వచ్చియుండునని మనము నమ్మ నలసియున్నది. విజయనగర సామ్రాజ్య మత్స్యత్వమైననవల కాకపోవచ్చును. కాని దానికి మండలివా రేమిచేయఁగలరు? ఆ సర్వాయమున నచ్చిన నవల లో విజయనగర సామ్రాజ్యము రాయమారు యుద్ధమును రెండ్రస్థానమును వైకృతీయియున్నది. రాయమారు యుద్ధము రెండవస్థానము వైకృతీయియున్నది. గాఁబోలు ఎవ్వరును విమర్శకుఁ బూనుకొన లేక. అదియు విజయనగర సామ్రాజ్యమునల విమర్శింపఁబడిన లో నెన్నిలోపములు బయలుపేయుచున్నారో కనుక ఎట్లాగో చించినను మండలివారిలోప మించుకంతయుఁ గానరాదు. ఖండించుట సులభము. కల్పించుట కష్టము. ఇది విమర్శకులకుఁ దెలియనిసంగతి కాదు. మండలివారు తమ యుద్దేశము ప్రకారము సెరసేర్పఁగలక పోయినది వ్రాసిన విమర్శకుడు చాట్లుచేసిన వాడు నుండునని తెల్సిన నెంతయో రసవంతముగ నుండు. విమర్శకుడు ఖండిన మండలములందు ఖండియే తనవని యని తలంచుట పొరపాటు.

ఏమిటి? ఆసూయ త్రేమిటి?

బట్టిలో నడుపుచున్నామన్న మాటాట్లాడెంటు జేరకాలం తెలపుటకుఁకొక్కరే దిగుచున్నాడు. కనబడ గానే "ఏమిటి! పూర్ణో విశేషలేమిటి?" అని అడుగుతారు. విశేషాలంటే ఎన్నని చెప్పును. తెల్లవారితే నేమనేది, విశేషి, అన్న విశేషలే.

* * * * *

మొన్నరాత్రి ఒకట్రాడెంటుతో మాటలాడుచుండగా, మాబోద్దుమ్మాయి ప్రస్తావనవచ్చింది. కొన్ని సంగతులు మాట్లాడిన మీదట అతడన్నాడు, "ఏమిటోమిటి! మేమిమ్మాయిలో నడచుకొనే టప్పుడు, గుంటూరుకాతేజీ మేష్టర్లు, యిక్కడి నుంచి వెళ్ళిన పిల్లలు మాడివిజ్ఞానో యుండాలంటే, మాడివి జ్ఞానో పుండాలని కలవరపడేవారు ఇప్పుడు, ప్రక్కనండే వ్రామాలు మేష్టర్లు, ఆస్కాలు పిల్లలు మాకక్కడందంటే మాకక్కడలేదంటారు. ఈయూపేరు యెండలో చది పోయిందండీ!"

* * * * *

"నాయనా! ఆట్లా అంటావేమిటి? ఇప్పుడున్న వాల్ల నుక నూలును భూమణము లనవచ్చు వారు చెప్పేదను సంతా ప్రాక్టికల్ పాఠశాలను పరికిరాననే కాదు! పాత మేష్టర్లను తీసేసింది. పిల్లలకు ఆటలతోనూ, పాటలతోనూ, చదువుచెప్పాలి. అందుకని యిచ్చటి టెట్టమేష్టర్లు వాగావరిక వస్తారు. అయితే, ఆప్పుడప్పుడు, పిల్లలు దిగ్గిరవైపున్నకు వారిలోవారు యెగతాళిమాట లనుకొంటుంటే, మాటా వ్రాసి నప్పుడు వదానపాటంటల్ల పిల్లల క్యాక్చర్లను లోపంకనుం దనుకున్నా చాట్టేమిటి? ఎప్పుడూలేదు. స్టేగొందులో ఎట్లా వున్నా, చదువుచెప్పినంతసేపూ ఖదిరం వెనుక యెప్పుడో వ్లానులో కర్నూరంవెలిగించి కొబ్బరికాయలు కొట్టేవారట. కాని, యిప్పుడు అట్లాంటివిమాత్రం వినగూడదు. ఈకాలంలో పెదవ కొబ్బరిమక్కలకా, అపేక్షించేది?"

నేనిన్నీ చెప్పుకుంటే నాతోమాట్లాడే వ్లాడెంటు తల కాదు ఒకచెంపటతెప్పి నప్పుడవం మొదలుపెట్టాడు. నేనన్నాకదా, "కాలమంతా ఒకసాక్షుగా వుంటుందా? కొత్తనీరువస్తే పాలనీరుపోవాలి. సరి, నీవు చదువుకుండే రోజుల్లో నూలు అవన్నమించినప్పుడే నేనాడేనా? ఇప్పుడు మాట, పిల్లలకు బట్టోచెప్పే చదువుచాలక, రాత్రినీ తమ యిల్లకుకూడా రమ్మంటారు. వదానాలో నుట్టి అంతజ్ఞానా యేప్పుడుకుంది. మూడుదీపాల దగ్గి మున్నెముంది కూర్చొని కంతం యెత్తారంటే, వేరే చెప్పక్కర్లేదు. కేపునానపరీక్షల్లో యెట్లా వ్రాసేనా, పడేకస్తాకిమాత్రము పాఠ్యమచేయాలనిండే. ధ్వని తగ్గడాన్ని కనిపెట్టి, పిల్లలకాయల చదవడంలేదని గ్రహించి, లోపలినుంచి అన్నదప్పుడు కేకలుచేస్తూ, పడే కస్తాకి మేష్టర్లు సంతోష పెట్టారనిండే"

* * * * *

అంటే ఆట్లా డెంటున్నాడు, "మరేలాదీ! ఏచెప్పినా ఆంజే. పుస్తకారం పిలవాడి కొక్కడికి "కే రుపు" పాసింగుచేసినపుడేమో పరీక్షచేయండీ."

* * * * *

"మరదిపోయినా, పరీక్షంటే జ్ఞాపకము వచ్చింది. మన మేష్టర్లలో పెద్దలు బుద్ధియుతులు యేమాటాదించారంటే పిలవన్ను, పిలవన్నంటారుగాని వారి ప్రకారంపాఠ్యాన్ని చెప్పితే మనకు కంఠకోవ, పిల్లలకు ప్రయాస. అందుకని ఆనే భవ నాలుగు వేజీల నోట్సుచెప్పి పాఠికమువై కొత్తనులు చెప్పితేపద్యవిధానా మంచినకొన్నాను. పూర్వాచారమువదలి పెట్టలేక చెప్తున్నారని అసలు యా మాత్యయలో పరీక్షలు కూడ యెందుకు? జరిగే ప్రమాదము యిప్పుడే జరుగుచు న్నాయి. సెన్సేషన్లయింట్లో యింకా పరీక్షలు మొదలు పెట్టకమునుచే టంకపాటే మోగటంమొదలు పెట్టినట్లు తెలు న్నుంది. అన్ని పాఠ్యాల్లోనూ పరీక్షలు పిల్లలు కష్టపడటం ము ఖ్యమైతే మన నూలులో వాల్లదేలికద్రులు పాడ్లు మేష్టరు దర్శనం చేసుకోటం మాఖ్యం."

* * * * *

ఈమాటలు మాట్లాడుచుంటే నాతో మాట్లాడే వ్లాడెంటు తలను సు యెక్కవై, "యెట్లాంటి" పూర్ణోపెట్టు మన కక్కడ దొరకారండీ! —అ! ముందు పంచవర్సరానికి నూలు సాపుగా యెత్తివేయవచ్చు" అని యింకేమో అంజోతుంటే, నేను కాంతపరచాను. కొంచెమేపు మానూలు కీత ర్థకాణ వదలేటందుకు మార్గాలలోదించాం. ఇంతలో చాలా పొద్దు పోయేటప్పటికి యెవరించీ వాళ్లు వెళ్ళిపోయెచ్చా. — (ధర్మకక్షకుడు)

మదన కా మిశ్వరలేఖ్యము.

ఇది మిక్కిలి వీర్యవృద్ధిని, బలమును, కలిగించుట. (2) మేనాములు, నిక్కాక, నిన్నుత్తున, కుక్కనమ్మ, అతి మూత్రమును ఖండించును. (3) రక్తమును కుశ్రపరచి వృద్ధిబాం దించును. (4) నరములను సత్తువనిచ్చి యావనమును నిండించును 2 డబ్బీలుచాలును. 20 తులముల డబ్బీ రు. 1-0-0.

పాలగుంధి లేఖ్యము:- మేనామేనాము, మేనాములు, పాడలు, పుండు, పొట్టురాయిట, యితః చర్మకోగములు, కీళ్ల నొప్పులు, రసదోషము, మొదలగువాల్లను 4 డబ్బీలో నిర్మూలము చేయును. 20 తుల డబ్బీ రు 1-4-0 (4 డబ్బీ రు 4-8-0)

ఘనసారచంద్రి:- ఇది తెలుపు, ఎరుపు, శుభ్రు, మొదలగు అంతు (సెగ) రోగములను, మాత్రపుమంటను ప్రావముకు తక్షణమే మాపును. 2 డబ్బీలుచాలును. డబ్బీ రు 1-4-0.

గుంజేరంబని తలనూనె:- ఇది మిగుల పరిమళము, గలిగి భూలవాసనను గుప్పించికొట్టుచుండును. సీసా రు 0-2-0

మాక్వాట్లాగు డాచిత్రము. వి. పి. ఖర్చులు ప్రత్యేకము. 5 గూ. తెలుదిన ఆర్డర్లకు రు 1-2-0- కమిషన్ చెప్పదము పి. కె. ఎ అంతు కో, ఆయనకేదనబూజు, పొంపూడు, గుంటూరు జిల్లా.

శ్రీమదాంధ్రబ్రహ్మండ పురాణము.

[ప్రవర్ణ కా వ్యవస్థ.]

వ్యాసుమహర్షి విరచితములగు పదునెనిమిది పురాణము లలో నిదియొకటి. ప్రపంచమెట్లు పుట్టినది? ఏయేసమయముల నెట్టి పరిణామములఁ జొరదినది? మనుజులనీతి మొదలు పెట్టబండే? వలభేదములేకలిగి? ధర్మము లెప్పుడెట్లు మాపు నొందె? అచారవ్యవహారము లెట్లుమాత్రం? ఈ మొదలగు విషయము లెన్నియో యందు స్పష్టముగ వివరింపబడియున్నవి. పరశురామచరిత్రము, సుగరచక్రవర్తి మొదలగువారి చరిత్రము లిందు జక్కగ వర్ణితములు. ఇక్కాలపువారు. బుద్ధిబలముచే బ్రపంచ సిద్ధిగతులు ముండెట్లుండెనని యుపాసించి స్మరణచిని విషయము లిందనేవములు వివరింపబడియున్నవి. గొప్పపాత్ర గ్రంథమువై మంచినభిప్రాయము నిచ్చియున్నాడు. శైలిమిగుల సులభము. మంచి కాగితములపై ముద్రింపబడి సింహు క్యాలికో వైండుచేయించబడియున్నది. 900 పుటలు, వెల 4-0-0 ఆర్థ్య త్రమప్రతి 5-0-0 కర్కులు వేతే. కలయువారి చిరునామాడే వ్రాయవచ్చును.

(4-12-14) జనమంచి శేషాచిక్కర్ల, తెలుగుపండితుడు, మ్యునిసిపల్ హైస్కూలు, కడప.

తీర్థ పడుదు !

కొద్ది హాతులే గలవు !

మంచిసమయము!

బరొపాఖండ యుద్ధ చరిత్రము

(మొదటి భాగము సిద్ధమైనది.) ధర 8 అణాలు మాత్రమే. పోస్టేజి సహా 0-10-0

ఈ పుస్తకమును అందరికీ తెలియజేయుటకు ముఖ్యమంత్రిగారు ప్రయత్నించినారు. మా ప్రకటనకంటే ముందుగా ప్రచురించినందున, ఆంధ్రప్రదేశ్ ప్రతినిధి రూపముగ ముద్రించిన పుస్తక మిది కాదు. ఇతరులు ప్రపంచమున గల గ్రంథాలను బోధించుచున్న యాత్రయోధులను విక్రయించు అట్లుగంధముకాదు. నిజముగా "బరొపాఖండమున" జర్మనీ మొదలగు వారికి గలగు యుద్ధమునంతయు వివరించి వ్రాసియున్నది. ఈయుద్ధకారణములను అందరు చక్కగా తెలుసుకొనుటకు యాత్రయోధుల మొదటిగృహిణులను జరిగినవిషయము లిందున్నవి. బరొపాఖండము జరుగుటకు సరియైన కారణము తెలుంగగోరువారు ఈ మొదటిభాగమునందు వెలువడిన యీ ప్రకరణముల క్షణతో జదివితీరవలెను.

జర్మనీ, ఫ్రాన్స్, ఆస్ట్రీయా వంటివి నిర్మాణము, గతతత్వమున బరొపాఖండమున ముఖ్యము, జర్మనీ యొక్కాధిపత్యమును స్థాపించుట, ఇటలీయొకమత్యమందినంత. ఆస్ట్రీయా ఏకాధిపత్యములో మాటుబాటులు. జర్మనీయొక్కాధిపత్యము ఈ యుద్ధమునందు, అధికారవిజృంభణము, రాజనీతియందు. గ్రేటుబ్రిటన్ జర్మనీయొక్క చేసిన పాపాపాటిలు. బాల్కన్ టర్కీ యుద్ధముల ఫలితములు. బరొపా యుద్ధముల యుద్ధప్రయత్నములు. ఆస్ట్రీయా యుద్ధకారణములను చంపబడిన కనుక సార్వభౌమ యుద్ధప్రయత్నములు. సార్వభౌమలారంభించిన మహాయుద్ధ వివరములు గలవు.

బరొపా చరిత్రము నింతవిషయముగా నిజకారణములను సేవకును నివారణమునకును వ్రాయలేదని నొక్కిచెప్పగలము. పుస్తకమును దీని చదివినవారికి విషయముల గత్యంతములు తెలియును. ఇందులో 20 పేజీలలో కొన్ని చిత్రములును, 6 భాగములలోను, 120 పుటల విషయములున్నవి. ఈ పుస్తకమును గోరువారికి వి. పి. మూలకమున పంపబడును.

పంట పెంటనే తిరుగుభాగములు వెలువడుచుండును. ఇందులో ఆర్డుపేషనును ముద్రించిన చక్కని ప్రతిముఖ గలవు

మాచిరునామా:—సుపీరియర్ వాచ్ కంపెనీ, పోస్టుబాక్సు, నెం 167, మదరాస్. ఇ.

వనోపధి సార్యవరిల్లా

ఇది దేశమునందలి ముఖ్య సత్తులగు న్యాయ సకల చర్యలగుటలను బాగుజేయును. కీళ్ళపొట్టు, పాతవాయువుపొట్టు, రసవట్టు, రక్తవికారములను గలిగిన అన్ని రోగములను దీనివలన నయముగును. ఇదిచర్మమునకు కాంతినిగలిగించును. వాడితంతువులకు పుష్టినిగలిగించును. సత్తులను శుద్ధిపఱచి వృద్ధిచేయును. దీనివలన కేరీరమునకు బలము, అరోగ్యముకలుగును.

ఇక సీసాముందును వాడిన తోడనే కేరీరములో సుకవిధమైన మార్పు గనుపించును. రెండు సీసాలు వాడిన తోడనే కేరీరము బాగుపడును. సీసా పెల యా. 1-4-0.

కుమ్మకుమందు:—ఇది చర్మమును పూర్తిగా బాగుచేసి రోగమును తుడుపును. భారతముభువల్లి (త్రాగుటకు మందు) సాగవల్లి తైలము వైచూతకు మందు. ఈ రెండుకలిపి నెలరోజుకు సరిపోవుమందు 5-0-0.

డాక్టరు డి. బి. సావంత్, ౧౪౪. ఫనస్వాడి, నం. ౨. బొంబాయి.

Dr. D. B. SAVANT, No. 144 Fanaswadi, No. 2, Bombay.

అమృతాంజనము

నొప్పులకు పరమామృతము.

లోక ప్రఖ్యాతి మైన మందు. ప్రతివారము వేలకు వేలు విక్రయము. సీసా 1-కి 0-8-0 అణాలు మాత్రమే.

తలనొప్పులు. వాయువు నొప్పులు, పార్శ్వపు నొప్పులు, కీళ్ళనొప్పులు, కడువాతము, వాపులు, గాయములు, పుండ్లు, దగ్గు వీని కన్నిటికీ అమృతమువంటిది. మువాసనగలిగియుండును.

చర్మముపైన రాచిన లోపలికి వ్యాపించి లోకలి నొప్పులు వెనుతము పోగలవు. దీనిని విదేశములలోగూడ వాడుచున్నారు. పంచభౌమచీటి చూచిగొనిన మోసము గలుగదు. అమృతాంజనమునకు సాటివేరు లేదు.

అమృతాంజనము బిహార్, 169, ఫేరిరోడ్డు, బొంబాయి లేక, 6, తంబుచెట్టి వీధి, మదరాసు.

కస్తూరి.

విషజ్వరములకు, కలరాకు, సందికి, శాలింత రోగములకు, వాతములకు, చిన్నదెడ్ల జబ్బులకు, పుష్టికీ కస్తూరి యుపయోగమైన మందని సర్వత్ర తెలిసియున్నది. కాని, కస్తూరి బంగారమున కన్న

అమృతాంజనంబిహార్. 6 & 7, తంబుచెట్టి వీధి, బార్జిటా, మదరాసు.

హానిలేదు. నిశ్చయము. గుణము కలిగియున్నది.

అన్ని విధములగు కుష్ఠవాధులు, మూలశంకలు, మేహ రణములు, పుండ్లుమచ్చు గుంపి యన్నియును 4 వారములలోనే తుదిపోవును. వారమురోజులకు సరిపడుచుండు పెల రూ 5-0-0 రెండురోజులకు సరిపడుచుండు ఉచితముగ పోతీనిమిత్రము పంపబడును. కలయవా రెండు ప్రాయునలెను.

డాక్టరు యునాకాంత హజరీ, బ్లడుస్పెషలిస్టు, 164/1 మాజిరోలాస్ట్రీటు, (బీడుస్కేయ) కలకత్తా.

Dr. Umakanta Hazari Blood Specialist
164 1 Marichola Street (Beacon Square) CALCUTTA

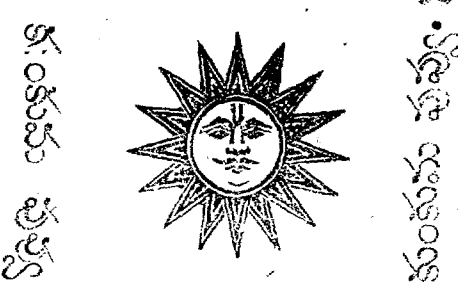
బేగం సాహిబ్.

ఒక తోరీ ఉపయోగించుట వలన దేశమునందలి యే భాగమునయుండు రోమమును చెబుతేక శుద్ధముగాను ఉండు. చర్మము యొక్క ర్విభావమైన రంగును కాని పొగట్టుక చేయు (సోప్) ఇది ఒకటే. వెల రిబ్బిల్లు పెట్ట 1కి 1-0-0 వి. కి. ఖర్చు 4 అ

ఆర్.సి. పండిట్ అండు కంపెనీ నెం 5 బందర వీధి మదరాసు.

కుంకుమపువ్వు

స్వచ్ఛమును నిర్మలము నగు కుంకుమపువ్వు మానవద్ద దొరకును. కొనువారు సూర్యమార్పును గమనింపుడు. కరస్పాండెట్లు మొదలగునవి ఇంగ్లీషున వ్రాయవలయును:—

ఎస్. నారాయణ అండు కంపెనీ, 21, హమ్మంపేధి, బొంబాయి.

శుక్లనష్ణము

గుణమీయనిచో సాము తిరుగ నీయబడును. 100 మాత్రలు గల సీసా రూ. 2-0-0.

పోస్టుఖర్చులు వగయిరా ప్రత్యేకము. నమ్మకమయిన మందులు యింకను కలవు. కేట్లాగు ఉచితముగ పంపబడును.

టవర్ అండ్ కో., (1-12-14) ఏలూరు, కృష్ణాజిల్లా.

వర్తకులకు కల్పతరువు.

వాణిజ్య సూచికలు.

వాణిజ్యసూచికలు, అన్ని దేశములలోను, అన్ని భాషలలోను యున్నవిగాని ఆంధ్రదేశమునకు మాత్రము. ఇది వాణిజ్యభవనమునకు సోపానములు. ఇది లేనిచో వాణిజ్యము అభివృద్ధి కానేరదు. ఇది లేనిచో వాణిజ్యము చెప్పటకు వీలులేదు. దీనిచే ప్రతివర్తకుడు, ప్రతివస్తు నిర్మాత ఒకరి కొకరిని, పట్టణములందును పల్లెటూరున కన్పించు కొని జనసామగ్గ్యమునకును సంబంధము కలుగును. ఇది దేశమందన్ని వాణిజ్యకార్యాలయములలో నుండును గాన ప్రకటన దాగ్గయొక్కయు, వ్యవహారముల నిండు నమోదుచేయుచు కొనిన వర్తకులయొక్కయు వ్యాపారము లోకమందకి తెలియగలదు. మీరు చేయు వ్యవహారము జగముంతయు ప్రాకి అభివృద్ధి కావలయునన్న మీ పేరు గొండు నమోదుచేయుచు కొనక తప్పదు. మీ వ్యవహారమును చేయుచో లేదా? చేయుచున్నచో మీవ్యవహారము జగముంతయు వ్యాపించి అభివృద్ధి కావలయునా? అట్లయినచో యీసూచికయే ఆకొరకు ముఖ్యసాధనము. గాన మీవ్యవహారమును వానియందు నమోదుచేయుచుకొనుడు. మేము రెండుసూచికలు ప్రచురించబోవుచున్నాము.

i. ఇంగ్లీషున ఆంధ్రదేశమునందుగల వర్తకులు, వస్తు నిర్మాతలు, ఏబంట్లు వగయిరానూచిక ఇది అన్ని దేశములవర్తక కార్యాలయములకు బంపబడును.

ii. నిఖిలదేశ అనగా ఆంధ్రదేశ, సర్వేంద్రియా, యింగ్లండు, అమెరికా, జపాను, ప్రాన్సు మొదలుగాగల పరిశ్రామిక దేశములయందు దేశస్తువు యేక రాష్ట్ర గారములయందు నిర్మించబడుచున్నచో వాటిసూచిక. మనఆంధ్రదేశమును ప్రతివారికి తెలియటకై తెలుగున ప్రకటించబడును.

ప్రకటన చార్జీలు—రైజు 1/4 క్రాసు. పూర్తి పేజి రూ 12. 1/2 పేజి రూ 7. 1/4 పేజి రూ 4. 1/8 పేజి రూ 2 మాత్రమే. వ్యవహారము చిరునామాలు నమోదుచేయుటకు 12 అణాలు మాత్రమే. ఈచార్జీలు రెండింటికీ ప్రత్యేకము. 2 వ నెంబరు సూచిక అనగా తెలుగు పుస్తకము సుమారు 100 పేజీలందును. వెల అందరికిని సులభముగనుండుటకై రూ 5 మాత్రమే. మేము ఎందరికి కావలయునో అన్ని ప్రతులుమాత్రమే వేయదలచుకొన్నాము గాన పుస్తకములు గావలసినవారు వారిఆర్డరు రిజిస్టరుచేయించుకొనిన మరచిరి. లేనిచో స్పష్టముగ దొరకవు. ముందు ఖరీదు బంపువారికి పుస్తకముఖరీదు రూ 3 మాత్రమే. ఆర్డరు ప్రకటనము వగయిరాలు గ్రహించుట కొద్దిరోజులలో చాలింపదవును. యీవిషయమై రేపు మీరు మరచిపోవచ్చును గాన యీరోజుననే వ్రాసి మేముకలుగ గలదు త్వరపడుడు. చిరునామా — ఆంధ్రనిట్టింగ్ కంపెనీ, గుంటూరు.